

HIKLU

Onnettomuuksien ehkäisyyn suunnitelma 2026

Käyttö: Pelastuslaitoksen henkilöstön ja asiakkaiden käyttöön

Käyttöalue: Helsingin kaupungin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten alueet.

Sisällys

1.	Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet	3
2.	Palvelutasopäätöksen, riskianalyysin ja ilmiöiden vaikutukset suunnitelmaan	4
3.	Toimintaympäristön kuvaus	5
3.1	Väestörakenteen muutos	5
3.2	Väestön liikkuminen Uudellamaalla	6
3.3	Rakennettu ympäristö	7
3.4	Julkisen talouden heikkeneminen	8
3.5	Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kasvu	9
3.6	Teknologian kehitys	9
3.7	Ilmastonmuutos	10
3.8	Muuttunut turvallisuusympäristö	10
4.	Toimintaympäristöstä nousevat tarpeet riskianalyysin näkökulmasta ja niihin kohdistetut toimenpiteet	11
5.	Palveluiden kuvaus HIKLU-alueella	13
5.1.	Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä	13
5.1.1.	Ohjaus ja neuvonta	13
5.1.2.	Turvallisuusviestintä	18
5.2.	Palontutkinta	22
5.3.	Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisyssä	24
5.4.	Onnettomuuskehityksen seuranta	27
5.5	Valvonta	27
5.5.1	Määräaikainen valvonta	28
5.5.2	Muu/ylimääräinen valvonta	34
5.5.3	Kemikaalivalvonta	37
6.	Resurssit, tavoitteet ja teemat	40
Lähteet		46

1. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritetään kokonaisuutena pelastuslaitoksen valvontatoiminta, asiantuntijapalvelut sekä turvallisuusviestintä.

Uudenmaan alueen pelastuslaitosten (HIKLU) yhteinen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma tukee ja kehittää palveluiden yhdenmukaista ja kustannustehokasta järjestämistä sekä riittävien voimavarojen kohdentamista oikeisiin toimenpiteisiin oikea-aikaisesti. Toiminnassa ja sen suunnittelussa otetaan entistä paremmin huomioon asiakas ja kehitetään palveluita asiakaslähtöisesti.

HIKLU-yhteistyön avaintavoitteita ovat asiakaspalvelun yhtenäistäminen Uudenmaan alueella, suuronnettomuuksiin ja vaativiin johtamistilanteisiin liittyvän suorituskyvyn parantaminen, palvelutasopäätöksen mukaisen palvelutason saavuttaminen ja työhyvinvoinnin kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Onnettomuuksien ehkäisytyötä ohjaa erityisesti avaintavoite asiakaspalvelun yhtenäistämisestä.

Pelastuslain (379/2011) 78 §:n mukaan pelastuslaitoksen on valvottava alueellaan pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Pelastuslain 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelmassa määritetään suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvataan, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan.

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, *kemikaaliturvallisuuslaki*) 27 a §:n mukaisesti vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien kohteiden valvonta voidaan myös sisällyttää valvontasuunnitelmaan. Valvontasuunnitelman tulee perustua alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitoksen on lisäksi huolehdittava alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Tavoite on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan, asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurauksien rajoittaminen.

Pelastuslain 43 §:ssä pelastustoimelle on asetettu velvoite seurata onnettomuuskehitystä. Tähän lukeutuu onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Onnettomuuskehityksestä tehtävien johtopäätösten perusteella on ryhdyttävä toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Toinen velvoite liittyy yhteistyöhön koskien onnettomuuksien ehkäisyä, josta on säädetty

pelastuslain 42 §:ssä. Sen mukaan pelastuslaitosten tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.

Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä suunnitellaan ja kohdennetaan entistä vahvemmin riskiperusteisesti esimerkiksi hyödyntämällä ja kehittämällä Uudenmaan alueen yhteistä riskianalyysiä. Onnettomuuksien ehkäisyssä hyödynnetään palontutkinnalla tuotettua tietoa.

2. palvelutasopäätöksen, riskianalyysin ja ilmiöiden vaikutukset suunnitelmaan

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma perustuu palvelutasopäätökseen, Uudenmaan pelastuslaitosten yhteiseen riskianalyysiin sekä Sisäministeriön onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmaan. HIKLU-alueen pelastuslaitosten palvelutasopäätökset on laadittu vuosille 2024–2026. Palvelutasopäätöksessä määritellään pelastuslaitoksen toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat sekä tarjottavat palvelut ja niiden taso.

Palvelutason tulee vastata alueen riskejä ja uhkia, mitä varten Uudenmaan pelastuslaitokset ovat laatineet yhteistyössä riskianalyysin. Riskianalyysissä on esitetty toimintaympäristön kuvaus sekä siinä tapahtuneet ja ennustettavat muutokset ja muutosvoimat, onnettomuustilastojen ja asiantuntija-arvioiden perusteella tunnistetut keskeiset uhkat ja riskit, joihin pelastuslaitosten tulee varautua sekä arvio palvelutasosta suhteessa tunnistettuihin riskeihin. Yhtenä osana riskianalyysityötä on tunnistettu Uudenmaan alueen erityistä tarkastelua vaativat kohteet. Näihin kohdistuvat onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteet on määritelty pelastuslaitoskohtaisissa osioissa.

Uudenmaan pelastuslaitoksilla on käytettävissään useita erilaisia riskienhallinnan keinoja, joilla toimintaympäristön uhkiin ja riskeihin vastataan. Osa keinoista on ennaltaehkäiseviä ja niillä pyritään ensisijaisesti vähentämään onnettomuuksien kokonaislukumäärää, varautumaan onnettomuuksien mahdollisuuteen ja minimoimaan niiden seurausvaikutuksia etukäteen. Näillä onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteillä tuetaan yksittäisten ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimijoiden omatoimista varautumista sekä parannetaan heidän valmiuksiaan huolehtia ja ottaa vastuuta omasta ja ympäröivän yhteiskunnan turvallisuudesta.

Keskeiset havainnot yleisestä toimintaympäristöstä liittyvät väestörakenteen muutoksiin, väestön liikkumiseen ja rakennettuun ympäristöön, julkisen talouden heikkenemiseen, eriarvoistumiseen, teknologian kehitykseen, ilmastonmuutokseen sekä turvallisuusympäristön muutoksiin.

3. Toimintaympäristön kuvaus

Luvussa kolme avataan Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysissä esitetyn toimintaympäristön kuvauksen keskeisiä havaintoja ja niiden yhteyttä onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin.

3.1 Väestörakenteen muutos

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Uudenmaan väestönkasvu oli vuonna 2023 huomattavan voimakasta. Vuoden 2023 aikana väestö kasvoi Uudellamaalla 27 111 henkilöllä. (1) Tilastokeskuksen väestöennusteiden mukaan Uudenmaan väestöön kuuluisi vuonna 2040 noin 1,92 miljoonaa henkilöä, joka tarkoittaisi noin 11 % lisäystä nykyiseen noin 1,73 miljoonaan henkilöön. Väestö keskittyy erityisesti pääkaupunkiseudulle, jossa asuu 70 % Uudenmaan asukkaista. (4) Väestökasvun paine ja kaupungistuminen pakottavat löytämään uusia keinoja palveluiden ja toimiltojen lisäämiseksi sekä asuntotuotantoon.

Vieraskielisten osuus väestöstä on Uudellamaalla korkeampi kuin Suomessa keskimäärin. (11) Väestön monimuotoistumisella ja monikulttuurisuuden lisääntymisellä on vaikutusta palvelutarpeiden kasvuun ja palveluiden kohdentamiseen.

Erityisesti 70-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus väestöstä tulee kasvamaan selvästi. Ikääntyvien sairastuvuus ja tapaturmat lisäävät onnettomuusriskejä ja ensihoidon tarvetta. Laitospaikkojen vähentäminen, ikääntyneiden pidempään jatkuva kotona asuminen ja avohoidon lisääminen voivat aiheuttaa lisääntyneitä tehtäviä pelastustoimelle. (5) Ikääntyminen ja toimintakyvyn heikkeneminen ovat merkittäviä tekijöitä kotitapaturman seurauksena aiheutuneille palo- ja liekkivammoille. Lisäksi tulipalojen yhteydessä tapahtuneiden palokuolemien riski on suurempi ikääntyneillä sekä muistisairailla henkilöillä, joiden toimintakyky poistuttaessa voi olla merkittävästi rajoittunut. (6)

Väestörakenteen muutos lisää onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden suunnittelun ja kehittämisen tarpeen ohella pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen kehittämistarpeita. Yksi onnettomuuksien ehkäisyn palvelumuoto on turvallisuusviestintä. Turvallisuusviestinnällä tarkoitetaan mm. turvallisuuskoulutusten ja turvallisuuskasvatuksen myötä tapahtuvaa väestön turvallisuusosaamisen, -asenteiden ja -käyttäytymisen kehittämistä. Turvallisuusviestintää tehdään myös erilaisten medioiden välityksillä sekä paikan päällä ennalta suunniteltujen tapahtumien yhteydessä. Lisäksi ohjausta ja neuvontaa antaa arkisin päivystävä palotarkastaja, joka vastaa kansalaisten paloturvallisuutta koskeviin kysymyksiin.

Turvallisuusviestinnän monikielisyys ja selkokielisten palveluiden saatavuus korostuvat onnettomuuksien ehkäisytön vaikuttavuudessa. Erityisesti viestintämateriaalien saatavuudessa ja palveluiden kohdentamisessa tulee ottaa huomioon eri asiakasryhmät. Esimerkiksi digitaaliset palvelut eivät toistaiseksi ole vielä kaikille saatavilla tai saavutettavia. (5)

3.2 Väestön liikkuminen Uudellamaalla

Pääkaupunkiseutu sekä siihen liittyvät kasvuvyöhykkeet sijaitsevat pääradan, kehäradan sekä metroverkon varrella. Uudellamaalla sijaitsee myös Suomen suurin lentokenttä sekä vilkasliikenteisiä satamia. Uudenmaan ELY-keskuksen alueella liikenteen on ennustettu kasvavan vuoteen 2030 mennessä noin 30 prosenttia nykyisestä. (5)

Rautateiden matkustajaliikenne painottuu pääkaupunkiseudulla lähiliikenteeseen. Uudenmaan erityispiirteitä raideliikenteessä ovat muun muassa tiheä raideliikenneverkosto, suuret matkustajamäärät sekä asuinrakentamisen keskittäminen rataverkostojen ja asemien välittömään läheisyyteen. Myös metroasemien päälle rakennetut kauppakeskukset ja asuinrakennukset kuuluvat Uudenmaan raideliikenneverkoston erityispiirteisiin. (5)

Liikenteessä on yleistynyt teknologiakehityksen myötä uudenlaisia liikkumismuotoja. Näistä esimerkkejä ovat täyssähkö- ja hybridiajoneuvot sekä sähköpotkulaudat, -mopot, -pyörät ja näihin rinnastettavat muut kevyet sähkökulkuvälineet. Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2023 tieliikennekäytössä olevia sähkö- ja erilaisia hybridimuotoisia henkilöautoja oli 231 994 kappaletta. Siinä missä polttomoottorilla varustettujen henkilöautojen suosio on ollut vuodesta 2020 alkaen laskeva, ovat vastaavasti sähkö- ja hybridimuotoiset henkilöautot lisääntyneet. (9) Uudenlaiset liikkumismuodot edellyttävät pelastustoimelta varautumista ja seurantaa eri tienkäyttäjärhyhmissä esiintyviin onnettomuustyyppeihin liittyen.

Pelastuslaitoksen valvontatoiminnalla voidaan vaikuttaa esimerkiksi lentokenttien, maanpäällisten ja maanalaisten liikenneasemien ja muiden liikenteen rakennuksien palo- ja poistumisturvallisuuteen, omatoimiseen varautumiseen sekä pelastustoiminnan edellytysten turvaamiseen.

Muun muassa liikenneasemilla ja varikkoalueilla saattaa olla säilytyksessä vaarallisia kemikaaleja, joiden käsittelyyn ja säilyttämiseen liittyvä valvonta kuuluu osaltaan pelastusviranomaiselle. Kemikaalivalvonnan tarkoituksena on ehkäistä vaarallisten kemikaalien käytöstä, siirrosta, varastoinnista, säilytyksestä ja muusta käsittelystä aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja.

Asuintalojen valvontatyöllä tuetaan asuinrakennusten turvallisuustyötä ja autetaan parantamaan asumisen turvallisuutta myös sellaisten asuinrakennusten kohdalla, jotka on rakennettu liikenneasemien yhteyteen.

Liikenteen eri käyttäjäryhmiin kohdennetulla turvallisuusviestinnällä sekä viranomaisyhteistyöllä voidaan vaikuttaa väestön turvalliskäyttäytymiseen liikenteessä.

3.3 Rakennettu ympäristö

Koko Uudenmaan rakennetusta kerrosalasta 60 % on asuinrakennuksissa ja 16 % teollisuuden-, maatalouden ja yhteiskunnallisen infrastruktuurin käyttötarkoituksen mukaisissa rakennuksissa. Rakentaminen keskittyy voimakkaasti taajamakeskukseen ja on aluetehokkuuden osalta korkeimmillaan pääkaupunkiseudulla. (5) Korkeaa ja matalaa rakentamista sekä asuin- ja julkisia tiloja yhdistelevät, haastavat kaupunkirakentamisen kohteet yleistyvät kasvukeskuksissa, jotka sijaitsevat liikenneväylien läheisyydessä. (2)

Rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja tapahtuu tilastollisesti eniten asuinrakennuksissa, ja ne aiheutuvat pääasiassa ihmisen toiminnasta. Asuinrakennuspalloissa ovat yleistyneet myös erilaiset akkupalot, jotka voidaan arvioida lisääntyneen mm. erilaisten sähkökäyttöisten kulkuvälineiden myötä, joiden akkuja ladataan kotona sisätiloissa.

Pelastuslaitokset kohdistavat asiantuntijapalveluja ja valvontatoimintaa kaavoitus-, suunnittelu- ja rakennusvaiheessa oleviin rakennuksiin onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn sekä ensihoito-, pelastus- ja sammutustoiminnan edellytysten turvaamisen näkökulmasta. Ennen rakennuksen käyttöönottoa pelastusviranomainen suorittaa tarvittaessa kohteeseen oman tarkastuksen. Tarkastuksella varmistetaan erityisesti, että rakennus ja sen piha-alue ovat pelastusviranomaisen valvontaan kuuluvien asioiden osalta rakennuslupapäätöksen ja mahdollisen paloteknisen suunnitelman mukaisia. Samalla valvotaan, että sammutus- ja pelastustoiminnan edellytykset turvataan.

Valvontatoimintaa kohdistetaan myös jo olemassa oleviin rakennuksiin. Asuinrakennusten valvonnan tavoitteena on tukea asuinrakennusten turvallisuustyötä ja auttaa parantamaan asumisen turvallisuutta. Valvonnan avulla pelastuslaitos saa myös tietoa siitä, missä asioissa asuinrakennusten vastuuhenkilöt tarvitsevat pelastuslaitoksen tukea.

Valvontaa suoritetaan myös muualla kuin asuinrakennuksissa. Määräaikaiset palotarkastukset ovat määrävälein tapahtuvia tarkastuksia, joissa valvotaan, että rakennuksen omistaja ja haltija sekä toiminnanharjoittaja ovat osaltaan huolehtineet pelastuslain 2. ja 3. lukujen mukaisista velvoitteista.

Joskus myös yksittäiseen asuntoon voi olla tarpeellista kohdistaa valvontatoimenpiteitä. Paloriskiasunnolla tarkoitetaan asuntoa tai rakennusta, jossa on havaittu ilmeinen palonvaara tai muu onnettomuusriski. Tavallisesti paloriskiasuntoja yhdistää suuri tavaramäärä, joka voi tulipalon syttyessä aiheuttaa palon nopean leviämisen ja pahimmassa tapauksessa myös estää asukkaan poistumisen asunnosta. Suuri tavaramäärä voi myös vaikeuttaa tai hidastaa huomattavasti pelastustoiminnan suorittamista sekä vaarantaa pelastus- ja ensihoitohenkilöstön turvallisuutta.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä korostuvat valvontatoiminnan lisäksi väestön turvallisuusviestintä ja -koulutukset. Turvallisuusviestinnän yhtenä tarkoituksena on vahvistaa yksilöiden, yhteisöjen ja yritysten omia valmiuksia huolehtia turvallisuudestaan. Turvallisuuskoulutusten kautta henkilöt kehittyvät omatoimisessa varautumisessa ja onnettomuustilanteiden ennaltaehkäisyssä sekä saavat valmiuksia onnettomuustilanteissa toimintaan.

3.4 Julkisen talouden heikkeneminen

Maailmanlaajuinen talouden taantuma, julkisen talouden heikkeneminen ja kansalaisten taloudellisen eriarvoisuuden lisääntyminen aiheuttavat haasteita myös Uudenmaan alueella. Heikentynyt taloudellinen tilanne näkyy pelastuslaitoksen toiminnassa toiminnan tehostumisena sekä voimavarojen tarkempaan hyödyntämisellä ja kohdentamisena. Poliittiset päätökset, julkinen rahoitus ja pelastustoimen koulutuspoliittiset ratkaisut vaikuttavat resurssien saatavuuteen. (5)

Onnettomuuksien ehkäisyn osalta julkisen talouden heikkeneminen voi tarkoittaa muun muassa asiakaskohderyhmien tarkempaa rajaamista, priorisointia sekä digitaalisten palveluiden kehittämistä. Tiedolla johtamisen merkitys korostuu ja sen kehittämiseen ja resursointiin tulee kiinnittää huomiota.

Tiukentuvat budjetit saattavat vaikeuttaa uusien virkojen avaamista ja näin heikentää palvelutuotannon vastaamista ja kehittämistä kasvavaan tarpeeseen nähden. Ilman riittävää henkilöstön ja käytettävissä olevien varojen tuomaa liikkumavaraa esimerkiksi erilaisten kehitysprojektien suunnittelu ja toteuttaminen käyvät haastaviksi kaiken resurssin keskittyessä tiukasti palvelutuotannon ylläpitämiseen. Yhä suuremmaksi kasvavat työmäärät ilman riittävää resursointia johtavat myös nykyisen henkilöstön työhyvinvoinnin heikkenemiseen ja pahimmillaan huomattavaan laskuun, joka osaltaan heikentää kaikkea pelastuslaitosten toimintaa entisestään. (5)

3.5 Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kasvu

Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kasvu näkyy muun muassa syrjäytymisen, köyhyyden, pitkäaikaistyöttömyyden ja päihdeongelmien keskittymisenä tiettyihin väestöryhmiin. Alueellisen eriarvoistumisen lisääntyminen voi johtaa huono-osaisuuden keskittymiseen tiettyihin kaupunginosiin. Eriarvoistuminen voi lisätä myös pelastustoimen ja ensihoidon ammattihenkilöihin kohdistuvaa epätyypillistä käyttäytymistä. (5)

Taloudellinen eriarvoistuminen lisää poikkeavuuksia myös turvallisuuden tunteessa ja turvallisuusosaamisessa. Tämä voi näkyä esimerkiksi asumiseen liittyvien turvallisuusriskien korostumisena sekä tiedostettuna tai tiedostamattomana piittaamattomuutena hyviä turvallisuusasenteita kohtaan. (5)

Eriarvoistumisen hidastamisen keskiössä korostuvat esimerkiksi onnettomuuksien ehkäisytyön riskiperusteinen kohdentaminen, yhteisöllisyyden rakentaminen ja viranomaisen näkyvyyden lisääminen positiivisissa asiayhteyksissä. Myös tiiviillä viranomaisyhteistyöllä sekä alueellisilla yhteistyörakenteilla voidaan vaikuttaa ennaltaehkäisevästi tunnistettuihin riskitoimintamalleihin ja asenteisiin. (5) Esimerkiksi pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien läsnäolo sellaisten tapahtumien yhteydessä, jossa henkilön osallistuminen perustuu omaan tahtotilaan, lisäävät pelastuslaitosten ja yleisesti viranomais tahon myönteistä mainetta ja luottamusta.

3.6 Teknologian kehitys

Teknologian nopea kehitys mahdollistaa uusien toimintamallien muodostamisen. Esimerkiksi ennakoivan turvallisuustyön kehittäminen teknologisten ratkaisujen avulla mahdollistaa tilastoinnin ja tutkimustiedon paremman hyödyntämisen. Toisaalta uusien järjestelmien, digitaalisten alustojen ja teknologioiden käyttöönotto on nopeaa, mikä heikentää mahdollisuuksia varautua mahdollisiin käytönaikaisiin ongelmiin. Tämän vuoksi teknologian kehitystä ja käyttäjäkokemuksia tulee seurata sekä henkilöstön osaamista kehittää. (5)

Teknologian integroituminen rakentamiseen lisää osaamisvaatimuksia sekä pelastustoiminnan että valvontatoimintaan osallistuvien pelastusviranomaisten kannalta niin rakennusvaiheessa olevien rakennusten kuin rakennetun ympäristönkin osalta. (5) Teknologian kehitys on keskeisessä roolissa myös asumisen turvallisuudessa, jossa paloturvallisuuteen vaikuttavat oleellisesti muun muassa täyssähköisten kulkuvälineiden, aurinkopaneelien ja litiumakkujen yleistymisen. (9)

Pelastuslaitoksen tekemän palontutkinnan avulla saadaan tietoa tulipalojen syttymissyistä ja palon mahdollisesta leviämisestä. Palontutkinnasta saadun tiedon avulla voidaan ennaltaehkäistä samanlaisten tilanteiden toistumista ja vähentää

tulipalosta aiheutuvia vahinkoja niin onnettomuuksien ehkäisytyön välityksellä kuin pelastustoiminnan taktisenkin toteutuksen kautta.

Teknologisen kehityksen myötä riippuvuudet muun muassa viestiliikennekanavista ja eri järjestelmien toimintakuntoisuudesta lisääntyvät. (5) Toiminnan teknologisoituessa tulee varautua toiminnan jatkuvuuteen myös silloin, jos keskeisimpien järjestelmien toimintaan tulee häiriöitä. Toisaalta eri järjestelmien, alustojen ja medioiden käytön yleistyttyä, niitä voidaan hyödyntää mm. turvallisuusviestinnässä, valvontatoiminnassa sekä erilaisten viranomaisyhteistöiden välineinä.

3.7 Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen aiheuttamista riskeistä Uudellamaalla korostuu etenkin sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen, rankkasateiden ja tulvien lisääntyminen. Myös lämpötilojen nousu ja pidemmät kuivat jaksot ovat lisänneet haasteita, kun esimerkiksi maastopalojen riski on kasvanut. (3)

Pelastustoimen asiakkaita tulee opastaa varautumisessa sään ääri-ilmiöihin ja niiden aiheuttamiin riskeihin. Tähän on syytä kiinnittää huomiota ennakoivasti osana turvallisuusviestintää, ohjausta, neuvontaa ja niiden suunnittelua. Uudenmaan alueella turvallisuusviestinnässä on tärkeä ottaa huomioon eroavaisuudet kaupunkilaisten sekä maaseudulla asuvien omatoimisessa varautumisessa. (5) Ohjausta ja neuvontaa asiaan liittyen tarjoaa mm. päivystävä palotarkastaja.

Uudellamaalla panostetaan erilaisiin vapaa-ajan palveluihin ja alueella on suuria yleisötapahtumapaikkoja. Sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat erityiset riskitekijät mm. tilapäisten rakenteiden ja laajojen alueiden aluesuunnittelun osalta huomioidaan yleisötilaisuuksien ohjauksessa ja neuvonnassa sekä valvonnassa jo ennen tapahtumaa, että tapahtuman aikana.

Pelastuslaitosten antama neuvonta rakennushankkeiden aikana pyrkii osaltaan parantamaan myös Uudenmaan alueen infrastruktuurin resilienssiä esimerkiksi yhä haastavammiksi käyvissä sääolosuhteissa. Sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat käytännön haasteet, kuten esimerkiksi kaupunkitulvat, pyritään huomioimaan jo suunnitteluvaiheessa.

3.8 Muuttunut turvallisuusympäristö

Euroopassa käytävä sota sekä maailmanlaajuisesti levinnyt koronapandemia ovat keskeisempiä turvallisuusympäristöön ja väestön kriisinkestävyyteen vaikuttaneita tekijöitä. (5)

Toimintaympäristön muutos edellyttää eri viranomaisten yhteistyötä sekä toiminta- ja suorituskyvyn vahvistamista kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Yhteiskunnan kriinkestävyyttä ylläpidetään luottamuksen säilymisellä viranomaisten toimintaa kohtaan. Luottamus syntyy päivittäisissä kohtaamisissa ja siitä, että viranomaiset hoitavat vastuullaan olevat tehtävät tehokkaasti, hyvän hallinnon periaatteita noudattaen sekä kohtelevat kaikkia ihmisiä yhdenvertaisesti ja kunnioittavasti. (5)

Turvallisuusympäristön osalta onnettomuuksien ehkäisyssä korostuu väestön resilienssin tukeminen. Toimintaa tehdään mm. aktiivisella turvallisuusviestinnällä, -koulutuksilla ja esillä ololla niin erilaisissa tapahtumissa kuin vaikkapa sosiaalisessa mediassa. Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuutta tuetaan ohjauksen ja neuvonnan keinoin yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa, mutta myös kohdistettujen valvontatoimenpiteiden, kuten määräaikaisten palotarkastusten kautta.

4. Toimintaympäristöstä nousevat tarpeet riskianalyysin näkökulmasta ja niihin kohdistetut toimenpiteet

Seuraavassa taulukossa esitetään onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä ja palvelutarpeita HIKLU-yhteisen riskianalyysin pohjalta muodostuneille onnettomuustekijöille.

Onnettomuustekijä	Toimintaympäristön vaikutus	Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteet ja palvelutarpeet
Rakennuspalot ja rakennuspalovaarat asuinrakennuksissa	Tyypillisimmin syynä ihmisen toiminta. Noin viidennes tapauksista koneen tai laitteen viasta johtuvia. Onnettomuustilastojen perusteella yöaikaan sattuva rakennuspalo on seurauksiltaan vakavampi kuin päiväsaikaan. Rajoittunut toimintakyky ikääntyvillä ja erityisryhmillä voi lisätä syttymän todennäköisyyttä ja seurausten vakavuutta. Vieraskielisen väestön määrä kasvaa ja heidät tavoitetaan muuta väestöä heikommin. Kulttuuriset erot turvallisuusasenteissa ja -osaamisessa. Uudenlainen teknologia kodeissa lisääntyy.	Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointi ja valvontakäynnit. Nuohousvikailmoitusten sekä asuntojen riski-ilmoitusten käsittely. Asiakkaiden neuvonta ja päivystävä palotarkastaja. Turvallisuuskoulutus. Turvallisuusviestinnän saavutettavuus ja viestiminen selkokielellä sekä alueen yleisimmillä vierailla kielillä. Teknologian hyödyntäminen turvallisuusviestinnässä. Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö. Palontutkinnasta saadun tiedon hyödyntäminen.

Muiden rakennusten rakennuspalot ja -vaarat	Tyypillisimmin syynä ihmisen toiminta sekä koneiden ja laitteiden vikatilat. Haastavan kaupunkirakentamisen kohteet yleistyvät. Ekologiset rakennusmateriaalit lisääntyvät. Tiheä kaavoittaminen ja haastava kaupunkirakentaminen voivat lisätä onnettomuuspaikan saavuttamisen haasteellisuutta. Uudet teknologiset innovaatiot lisääntyvät (mm. aurinkopaneelit, sähkökäyttöiset kulkuvälineet)	Valvontatoimenpiteet. Turvallisuuskoulutus. Asiakkaiden neuvonta ja päivystävä palotarkastaja. Turvallisuusviestinnän saavutettavuus ja viestiminen selkokielellä sekä alueen yleisimmillä vierailla kielillä. Teknologian hyödyntäminen turvallisuusviestinnässä. Haastavien kohteiden sekä teknologian ja rakentamisen kehityksen huomioiminen asiantuntijalausuntoja annettaessa uudis- ja korjausrakentamisessa. Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen rakentamisen ja maankäytön suunnittelun ohjauksella. Pelastuslaitoksen ohjeista tiedottaminen ja sisällön kouluttaminen eri sidosryhmille.
Maastopalot	Tyypillisimmin syynä ovat grillaus, tahallaan sytytetty palot, maastoon heitetty savukkeet ja roskien poltto. Maastopalojen määrä ja vahinkojen laajuus vaihtelee huomattavasti sääolosuhteiden mukaan.	Asiakkaiden neuvonta ja päivystävä palotarkastaja. Yleisötilaisuuksien ja tapahtumien valvonta, kemikaalivalvonta, ilotulitevalvonta. Turvallisuuskoulutus. Turvallisuusviestinnän saavutettavuus ja viestiminen selkokielellä sekä alueen yleisimmillä vierailla kielillä.
Liikenneonnettomuudet	Riskitekijöinä mm. Uudenmaan tiheä maantieverkosto, suuret liikennemäärät, korkea-nopeuksiset väylät, maantietunnelit ja nopeasti muuttuvat talviolosuhteet. Syynä usein liikennevälineen kuljettajan inhimillinen virhe. Liikenneonnettomuuksiin liittyy aina lisäonnettomuuksien riski ja pelastajien kohonnut työturvallisuusriski. Liikenneonnettomuuksiin liittyy olennaisesti myös öljyvahinkojen riski.	Kohdennettu turvallisuusviestintä ja –koulutus toimimisesta onnettomuuspaikalla. Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen. Valvontakäynnit liikenteen ja liikkumisen kannalta merkittäviin kohteisiin. Ohjaus ja neuvonta pelastusviranomaisen toimivallan piirissä olevista asioista. Sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyö.

Vaarallisten aineiden onnettomuudet	Tyypillisimmin vahinko, jonka seurauksena vaarallista ainetta joutuu ilmaan, maaperään, veteen tai rakenteisiin. Tilastollisesti onnettomuuksien määrä suhteessa teolliseen varastointiin ja käsittelyyn on Uudellamaalla verrattain vähäinen. Suurin osa onnettomuuksista tapahtuu yritystoiminnan harjoittamisen yhteydessä. Kuluttajien osuus vaarallisten aineiden onnettomuuksien aiheuttamisessa on hyvin pieni.	Vaarallisten kemikaalien valvonta rakennuksissa ja yleisötapahtumissa. Rakenteellisen paloturvallisuuden ohjaus ja neuvonta. Työmaavalvontakäynnit. Päivystävä palotarkastaja. Turvallisuusviestintä verkossa, mediassa ja sosiaalisessa mediassa. Sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyö.
--	--	--

5. Palveluiden kuvaus HIKLU-alueella

Luvussa 5 on kuvattu HIKLU-pelastuslaitoksilla toteutettavat onnettomuuksien ehkäisyn palvelut, joilla pyritään saavuttamaan tavoiteltu palvelutaso. Palvelut on jaettu viiteen osa-alueeseen: ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä, palontutkinta, yhteistyö onnettomuuksien ehkäisyssä, valvonta sekä muu onnettomuuksien ehkäisy ja ylimääräinen valvonta. Luvussa 4 mainittujen onnettomuustekijöiden lisäksi näillä palveluilla hallitaan ns. pienempien, mutta mahdollisten onnettomuustapahtumien aiheuttamia riskejä.

5.1. Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

5.1.1. Ohjaus ja neuvonta

Turvallisuusneuvonta

Turvallisuusneuvonnalla tarkoitetaan pelastuslaitoksen jokaiseen virkatehtävään kuuluvaa neuvontatyötä, joka yleensä kohdistuu yksittäiseen ihmiseen tai ihmisjoukkoon. Turvallisuusneuvonta on satunnaista, lyhytaikaista ja asiakaslähtöisestä tarpeesta annettavaa neuvontaa. Turvallisuusneuvontaa voidaan antaa esimerkiksi puhelimen ja sähköpostin välityksellä, palotarkastuskäynnin yhteydessä, kohdetutustumisilla, tarkkailtaessa turvallisuusharjoituksia tai erillisellä neuvontakäynnillä, jota ei katsota tarkastuskäynniksi tai koulutustilaisuudeksi. Pientalojen ja ta-loyhtiöiden paloturvallisuuden itsearviointia tuetaan opasmateriaaleilla ja muulla neuvonnalla.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Turvallisuuden ohjaus- ja neuvontapalvelun yksiselitteinen määrittely on haastavaa, koska ohjausta ja neuvontaa sisältyy kaikkiin pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin. Ohjaus ja neuvonta kohdentuu asiakaslähtöiseen tarpeeseen tai jonkun muun pelastuslaitoksen toiminnon yhteydessä esille nousevaan tarpeeseen.

Pelastuslaitos tarjoaa neuvontaa ja opastusta kaikkien pelastuslaitoksen palveluiden yhteydessä, sekä asiakkaiden erillisestä pyynnöstä. Asiakkaille voidaan antaa neuvontaa ja opastusta esimerkiksi arjen turvallisuudessa, pelastussuunnitelman laadinnassa tai poistumisharjoitusten toteuttamisessa. Alla on kuvattu keskeisimmät ohjaukseen ja neuvontaan liittyvät toiminnot.

Päivystävä palotarkastaja

Pelastuslaitoksen päivystävä palotarkastaja antaa asiakkaille neuvontaa ja ohjausta puhelimitse ja sähköpostilla onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin liittyen. Päivystävä palotarkastaja neuvoo esimerkiksi pelastussuunnitelmien ja ilmoituslomakkeiden laadinnassa ja kodin tai työpaikan turvallisuutta koskevissa kysymyksissä.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Riskienhallinnan vastuualueen henkilöstö ylläpitää asiakaspalvelun tarjoamiseksi ja varmistamiseksi päivystävä palotarkastaja -palvelua arkisin klo 9–14 puhelimitse sekä sähköpostitse.

Päivystävä palotarkastaja käsittelee erilaisia ilmoituksia kuten esimerkiksi tilapäismajoitus-, ilotulitus-, tai yleisötapahtumailmoituksia, sekä antaa neuvontaa yleisissä pelastustoimelle kuuluvissa asioissa niin organisaatioille, kuin myös kuntalaisille. Päivystävä palotarkastaja tukee myös muuta palvelutuotantoa esimerkiksi erheellisten paloilmoitusten seurannalla, palontutkintatoimenpiteiden käynnistämällä ja pelastustoimen laitteita koskevia tarkastuspöytäkirjoja vastaanottamalla.

Päivystävä palotarkastaja toimii päivystysvuorollaan myös päivystävänä palontutkijana. Päivystävä palotarkastaja toimii myös viranomaisyhteistyössä erilaisissa toiminnoissa, kun tehtävä sivuaa myös muiden viranomaisten hallinnon alaa tai yhdessä sovittuja tiedoksiantokäytäntöjä.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen päivystävällä palotarkastajalla on riskienhallinnan tilastojen mukaan ollut vuonna 2025 keskimäärin yli 100 asiakaskontaktia ja toimenpidettä kuukausitasolla, vuoden kokonaismäärän ollessa 1495 kappaletta. Asiakaskontaktien määrä jatkoi aiempien vuosien tapaan lievässä nousutrendissä ja esimerkiksi edelliseen vuoteen verrattessa kontakteja oli noin 100 kpl enemmän. Palvelun voidaan todeta täyttäneen tavoitteensa, palautteen määrä palvelusta on ollut hyvin vähäistä, mutta saadun palautteen mukaan palvelussa on onnistututtu myös asiakasnäkökulmasta.

Rakentamisen suunnittelun ohjaus ja kaavalausunnot

Pelastuslaitos tarjoaa rakenteelliseen paloturvallisuuteen ja pelastustoimen laitteisiin liittyvää neuvontaa ja ohjausta rakennushankkeisiin ryhtyville ja kohteiden suunnittelijoille. Palvelua tarjotaan osaltaan rakentamisen ohjaustoiminnan toimesta sekä osaltaan päivystävän palotarkastajan palvelun kautta neuvontana. Rakentamisen paloturvallisuuden neuvontapalveluiden määrä vaihtelee vuosittain ja korreloi määrässä rakentamisen yleisen suhdannetilanteen kanssa

Pelastuslaitokset tekevät yhteistyötä alueen kuntien rakennusvalvontojen kanssa ja toimivat paloturvallisuusasiantuntijoina rakentamisen suunnittelun ohjauksessa ja neuvonnassa myös rakennushankkeen suunnittelijoiden suuntaan. Uudiskohteiden ja merkittävien saneerauskohteiden osalta annetaan lausunto rakennuksen käyttöönotosta, jos rakennusvalvontaviranomainen on sitä rakennusluvassa edellyttänyt. Lausuntoa varten huomioidaan mahdollisen kohdekäynnin sekä asiakirjojen perusteella palo- ja käyttöturvallisuuteen sekä pelastustoiminnan edellytyksiin liittyvien ratkaisujen toteutus. Kohdekäynti suoritetaan yleensä ennen rakennusvalvonnan suorittamaa varsinaista käyttöönottotarkastusta.

Kuntia ohjataan myös kaavoitusvaiheessa ja pelastuslaitos voi antaa pyydettyä kaavasta lausunnon.

Rakentamisen suunnittelun ohjauksessa ja kaavoituksessa pelastusviranomainen ottaa kantaa muun muassa:

- kohteen saavutettavuus suhteessa käytössä olevaan kalustoon (pelastusteiden ja varatiejärjestelyiden ohjeistus ja toteutus)
- sammutusreittien järjestelyt sekä pelastustoiminnan työturvallisuus
- sammutusveden saanti, riittävyys sekä hallinta kohteessa ja sen ympäristössä
- pelastustoimen laitteiden sijoittelu ja toteutus esimerkiksi paloilmottimen toteutuspyytäkirja, sammutuslaitteiston suunnitteluperusteet, savunpoiston järjestelyt, sammutusvesiputkistot, pelastustoimintaan käytettävät hissit ja viranomaisverkon kuuluvuus rakennuksessa.
- tilojen rakenteelliseen paloturvallisuuteen sekä käyttöturvallisuuteen

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos toimii pelastustoimen asiantuntijana alueensa rakennusvalvonnoille sekä alueen kuntien maankäytön suunnittelulle, käytännössä antamalla asiantuntijalausuntoja rakentamislupa- ja kaava-asioissa. Asiantuntijalausunnoilla sekä muulla asiakokonaisuuteen liittyvällä yhteistyöllä pyritään varmistamaan ja korostamaan palo- ja pelastusturvallisuuden sekä pelastustoiminnan edellytyksien huomiointi rakentamisessa ja maankäytön suunnittelussa.

Rakentamiseen liittyvän ohjauksessa ja neuvonnassa pelastusviranomaisen suorittaa pelastustoimen asiantuntijana myös rakennushankkeiden aikaisia tarkastuksia uudisrakennuksiin ja saneerauskohteisiin kunnallisten rakennusvalvontaviranomaisten kanssa sovitulla tavalla. Rakennushankkeen aikainen tarkastus suoritetaan ennen rakennuksen käyttöönottoa, kun rakennusvalvontaviranomainen on sen rakennusluvassa määrännyt suoritettavaksi. Rakennushankkeen aikaisia tarkastuksia voidaan tehdä tarpeesta riippuen, yleensä 1-2 kappaletta, joista toinen voi olla ns. ennakoiva tarkastus, mikäli rakennushankkeen osalta tällainen nähdään tarpeelliseksi. Tarkastusten perusteella rakennusvalvontaviranomaiselle annetaan kirjallinen lausunto pelastusviranomaisen näkemyksestä palo- ja pelastusturvallisuuteen sekä pelastustoiminnan edellytyksiin liittyen. Rakennushankkeen aikaisessa tarkastuksessa huomioidaan myös väestönsuojat.

Rakennuslupalausunto annetaan ja rakennushankkeen aikainen tarkastus suoritetaan rakennusvalvontaviranomaisen kanssa sovitusti pääasiassa seuraavanlaisten kohteiden rakennushankkeissa;

- pelastussuunnitelmavolliset asuinrakennukset
- kohteet, joissa on hätäkeskukseen kytketty automaattinen sammutuslaitteisto tai automaattinen paloilmoitin
- hotellit, lomakodit, asuntolat, lomakylät, leirintäalueet ja muut vastaavat majoitustilat (kaikki)
- sairaalat, vanhainkodit ja muut ammattimaiset ympäri vuorokauden käytössä olevat hoitolaitokset, suljetut rangaistuslaitokset sekä erityisryhmien palvelu- ja asuinrakennukset
- kokoontumis- ja liiketilat, kuten:
 - myymälät (yli 400 m²)
 - koulut ja päiväkodit (kaikki)
 - urheilu- ja näyttelyhallit (kaikki), muut harrastetilat yli 300m²
 - uskonnollisten yhteisöjen kokoontumistilat, kuten kirkot, seurakuntatalot, temppelit, moskeijat (kaikki)
 - kirjastot (jos kyseessä rakennuksen pääkäyttötarkoitus)
 - liikenneasemat (kaikki)
 - ravintolat (anniskelu- ja ruokaravintolat), teatterit ym.
- suuret ja suurehkot tuotanto-, varasto- tai maataloustuotantotilat
- palo- ja räjähdysvaaralliset tilat
- työpaikkatilat, joiden koko vähintään 300 m²
- rakennuksen sijainti, suuri koko tai poikkeukselliset olosuhteet erityisesti vaarantavat henkilö- ja/tai paloturvallisuuden
- kohteet, joissa on väestönsuoja

- erilaiset lämpö- ym. laitokset
- suurehkot ja suuret uusien energiamuotojen kohteet

Rakentamisen ohjauksen ja neuvonnan toteuttamisesta sekä kaavalausuntojen antamisesta on yhteistyössä sovitut menettelyt ao. vastuuviranomaisten kanssa. Yhteistyö, sen ylläpitäminen sekä yhteistyön ja sen muotojen kehittäminen lausuntojen ja tarkastusten taustalla onkin hyvin merkittävässä asemassa rakentamisen sekä maankäytön suunnittelun ohjauksessa ja neuvonnassa.

Vuonna 2025 rakentamisen ohjaukseen ja maankäytön suunnitteluun ohjaukseen sekä muihin lausuntopyyntöihin liittyviä lausuntoja ja muita toimenpiteitä kirjattiin 249 kappaletta. Määrä on verrannollinen aiempiin vuosiin. Päivystävän palotarkastajan palveluun puolestaan kirjattiin 147 rakentamisen ohjaukseen liittyvää yhteydenottoa.

Pelastustoimen laitteet

Pelastustoimen laitteilla tarkoitetaan yleensä mm. automaattisia paloilmoittimia, sammutuslaitteistoja, savunpoistojärjestelmiä, sammutusvesiputkistoja sekä poistumisvalaistusjärjestelmiä. Näiden laitteiden huolto- ja kunnossapitovastuu on aina kiinteistön omistajalla, haltijalla ja toiminnanharjoittajalla.

Pelastuslaitos valvoo laitteiden kunnossapitoa ja toimintaa pääasiallisesti määräaikaisen valvonnan yhteydessä sekä asiakirjavalvonnalla. Lisäksi valvotaan, että laitteiden käytettävyys on asianmukaisessa kunnossa. Pelastuslaitos myös antaa ohjausta laitteistojen suunnittelussa.

Automaattisten paloilmoittimien erheelliset hälytykset työllistävät pelastuslaitoksia merkittävästi. Erheellisten palohälytysten vähentämiseksi pelastuslaitos lähettää korjauskehotuksen kiinteistöihin, joista on edeltävän 12 kuukauden aikana tullut vähintään kaksi erheellistä paloilmoitusta. Pelastuslaitos myös ohjaa ja neuvoo asiakkaita erheellisten paloilmoitusten vähentämisessä. Kolmannelta ja siitä seuraavista 12 kuukauden aikana tapahtuvista erheellisistä paloilmoituksista pelastuslaitos voi laskuttaa hälytyksistä pelastuslautakunnan vahvistaman laskutustaksan mukaisesti.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos antaa ohjausta ja neuvontaa pelastustoimen laitteiden kunnossapitoon liittyen sekä valvoo määräaikailla palotarkastuksilla laitteiden toimintakuntoa sekä kunnossapitoa, että laitteet pidetään tarkoituksenmukaisessa kunnossa sekä huolletaan ja tarkastetaan asianmukaisesti. Valvonta voi alkaa myös määräaikaisen valvonnan ulkopuolella tarpeen mukaan, esimerkiksi tarkastuslaitoksen määräaikaistarkastuksessa havaittuihin puutteisiin perustuen. Lisäksi kohteisiin annetaan ohjausta ja neuvontaa hätäkeskuksen tekemien häiriöilmoitusten perusteella. Ilmoitusten johdosta voidaan tarvittaessa käynnistää myös valvontatoimenpiteitä.

Pelastustoimen laitteista automaattisiin paloilmoitinlaitteistoihin kohdistetaan myös erheellisten paloilmoitusten seurantaan Pronto- kirjausten ja seurannan perusteella. Automaattisten erheellisten palohälytysten vähentämiseksi jokainen erheellinen palohälytys käsitellään kohteen vastuupalotarkastajan toimesta. Ensimmäinen erheellinen palohälytys käsitellään kirjallisella ilmoitusmenettelyllä ja toinen kirjallisella korjauskehotuksella. Alkaen kolmannesta viimeisen 12 kuukauden aikana tapahtuneesta erheellisestä palohälytyksestä kohteelta peritään toistuville erheellisille paloilmoituksille määritelty maksu. Erheellisten paloilmoitusten seurannan perusteella voidaan tarvittaessa käynnistää myös valvontatoimenpiteitä.

Pelastuslaitos ylläpitää myös hätäkeskukseen liitettyjen automaattisella paloilmoittimella tai sammutuslaitteistolla varustetuista rakennuksista kohdekortteja ja avainsäiliöjä. Uudisrakentamisen tai muuten uuden hätäkeskukseen kytketyn laitteen osalta pelastuslaitos varmistaa, että laitteisto täyttää sille asetetut vaatimukset ennen laitteiston käyttöönottoa ja hätäkeskukseen liittämistä rakennushankkeen aikaisen tarkastuksen yhteydessä tai sen jälkeen.

Vuonna 2025 erheellisten paloilmoitusten käsittelyjen määrä (145 kpl) jatkoi kokonaisuutena samaa tasoa kuin aiempina vuosina ilman merkittäviä muutoksia. Vuonna 2025 noin 40 erheellisen paloilmoituksen tapauksessa perittiin toistuville erheellisille paloilmoituksille määritelty maksu.

5.1.2. Turvallisuusviestintä

Turvallisuusviestinnällä tarkoitetaan toimenpiteitä, jolla pyritään parantamaan ihmisten ja organisaatioiden turvallisuusosaamista, -asenteita ja -käyttäytymistä. Turvallisuusviestintää voidaan tehdä useilla erilaisilla keinoilla, kuten neuvonnalla, koulutuksella tai viestinnällä. Turvallisuusviestintää toteutetaan sekä erillisinä toimenpiteinä että integroituna muuhun pelastuslaitoksen palvelutuotantoon.

Turvallisuusviestinnän tavoitteena on, että ihmiset ja organisaatiot kykenisivät:

- tunnistamaan riskejä
- ehkäisemään onnettomuuksia ennalta
- varautumaan erilaisiin onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin
- toimimaan oikealla tavalla onnettomuuden tai häiriötilanteen sattuessa
- toipumaan tapahtuneista onnettomuuksista tai häiriötilanteista

Turvallisuusviestinnän toteuttaminen perustuu pelastuslain 27 §:ssä pelastuslaitokselle asetettuun tehtävään.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitoksella turvallisuusviestintä ja palontutkinta ovat samassa toimintayksikössä. Tämän sijoittelun tarkoituksena on edesauttaa palontutkinnassa saatujen tietojen nopeaa hyödyntämistä turvallisuusviestinnässä. Samassa toimintayksikössä on myös lisäksi 42§:n mukaisten ilmoitusten käsittely (mm. paloriskiasuminen) ja tämä täydentää edellä mainittua toimintoa sekä hyödyntää vastaavasti palontutkinnan ja turvallisuusviestinnän tietoja ja toimintoja.

Turvallisuusviestinnän toteuttamisessa varmistetaan ruotsinkielinen palvelun tarjonta, sekä huomioidaan myös pelastusalan näkyvyys, esittely sekä alan houkuttelevuuden lisääminen rekrytointimielessä. Turvallisuusviestinnän tavoitteet ja päämäärät on kuvattu tarkemmin Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä. Turvallisuuskoulutuksilla tavoitetaan vuosittain vähintään 3% alueen väestöstä palvelutasopäätöksessä määritellyn tavoitteen mukaisesti.

Turvallisuusviestinnällisiä keinoja kehitetään edelleen vuoden 2026 aikana. Tavoitteena on ennaltaehkäistä paloriskiasumista ja kohdentaa asumisturvallisuuden viestintää esimerkiksi syrjäytymisvaarassa ja vaikeassa elämäntilanteessa olevien ihmisten keskuuteen.

Porvoon ja Loviisan vanhoissa kaupungeissa suoritetaan kohdennettua turvallisuusviestintää alueen asukkaille.

Sopimuspalokuntien turvallisuusviestintää tuetaan ja vuonna 2026 on tarkoitus kehittää tätä toimintaa yhteisellä tuvi-suunnittelulla.

Vuonna 2025 turvallisuuskoulutettujen määrä oli 7873 henkilöä (7,92 % väestöstä). Vanhassa Porvoossa suoritetaan vuosittain turvallisuusviestinnällinen aluevalvotakierros, jossa osallistetaan asukkaita. Yhteistyötä on syvennetty isännöitsijöiden ja talohuolto-yhtiöiden kanssa tarkoituksena saada edistettyä asumisen turvallisuutta pelastussuunnitelmavolvollisissa asuinrakennuksissa. Joka toinen vuosi toteutettavassa Punainen liitu -turvallisuuskampanjassa tehdään yhteistyötä sidosryhmien kanssa nuorten liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Turvallisuusviestintää ja -koulusta suorittaa Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella kaikki vastuualueet ja niiden alaiset yksiköt. Turvallisuusviestintä ja -koulutus on koordinoitua, josta vastaa riskienhallinta.

Turvallisuuskasvatus ja turvallisuuskoulutus

Turvallisuuskasvatus on opetusta ja ohjausta, jolla pyritään kehittämään lasten ja nuorten turvallisuustietoja, -taitoja ja -asenteita.

Pelastuslaitoksen turvallisuuskoulutus on suunnitelmallista ja kohdennettua opetusta ja ohjausta, jolla pyritään aikuisten turvallisuustietouden ja -osaamisen kehittämiseen.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Turvallisuuskoulutusta ja -kasvatusta toteutetaan päiväkotivierailuiden yhteydessä. Päiväkotivierailut toteutetaan pääsääntöisesti pelastuslaitoksen työvuorojen ja turvallisuusviestinnän tehtäväalueen toimesta. Päiväkotivierailuissa voidaan hyödyntää tarvittaessa myös alueen sopimuspalokuntia.

Alueen 8. luokkalaisille suunnattua koulutusta voidaan pitää osaltaan myös turvallisuuskasvatuksena, sekä -koulutuksena. Koulutuksien toteuttamisissa pyritään tekemään yhteistyötä pelastuslaitoksen ensihoidon vastuualueen kanssa ja koulutukset järjestetään vuonna 2025 vakioidun aikataulun mukaisesti. Koulutukset järjestetään valtakunnallisen NouHätä! -kampanjan rinnalla, sekä osana kampanjaa.

Turvallisuuskoulutusta toteutetaan pääsääntöisesti sosiaali- ja terveysalan toimijoille, esimerkiksi hoitolaitosten ja kotihoidon henkilökunnalle, osana vakiintunutta turvallisuusviestintätoimintaa. Turvallisuuskoulutusta tarjotaan aktiivisesti myös koulujen ja oppilaitosten henkilökunnalle. Turvallisuuskoulutusta ja -luentoja voidaan järjestää myös asiakkaan erillisestä pyynnöstä mahdollisuuksien mukaan.

Sopimuspalokunnat voivat tuottaa turvallisuuskoulutusta erillisen ohjeistuksen mukaisesti esimerkiksi taloyhtiöille, asukasyhdistyksille ja muille vastaaville toimijoille, erityisesti ilta- ja viikonloppuaikoina.

Kohderyhmä	Tavoittamiskeinot	Toteutus
8. luokkalaiset	Vuosittaiset paloturvallisuusluennot, NouHätä! -kampanja	Alkuvuosi
Hoitolaitokset ja kotihoito	Verkkokoulutus, alkusammutuskoulutukset	Kevät ja syksy
Päiväkotikäiset	Päiväkotivierailut (vuorojen vastuulla, tuvi koordinoi)	Kesä ja syksy
Nuoret aikuiset (valtak. kohderyhmä)	Punainen Liitu Tulipysäkki Ankkuri	Toistuvaa
Syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa olevat, vaikeassa elämäntilanteessa olevat	Tavoitettavuus osana paloriskiasumistoimintaa (PelL 42).	Jatkuvaa
Erityisalueet - Kilpilahden alue - Loviisan voimalaitosalue - Porvoon vanha kaupunki - Loviisan vanha kaupunki	Kohdennettua tuvi- ja valvontatoimintaa sekä - huomiointi suuronnettomuusharjoituksissa - kohdennettu turvallisuusviestintä (lähialue) - huomiointi suuronnettomuusharjoituksissa - aluevalvonta ja -neuvonta - aluevalvonta ja -neuvonta	Jatkuvaa

Yleisötilaisuuksissa toteutettava sekä muu suurelle yleisölle suunnattu turvallisuusviestintä

Yleisötilaisuuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä ennalta suunniteltuja tapahtumia, joissa osallistujien osallistuminen on pääosin vapaaehtoista ja oma-aloitteista. Ta-

vallisesti osallistujia on määrällisesti paljon. Yleisötilaisuuksien turvallisuusviestinnällä pyritään vaikuttamaan mielikuviin ja herättämään turvallisuusajattelua. Yleisötilaisuuksien luonteen perusteella pyritään ja pystytään viestimään suurelle määrälle osallistujia pieni tarkoin valittu aihealue ja välittämään osallistujille turvallisuustietoja, -ohjeita ja -neuvoja.

Mediaviestintä tarkoittaa turvallisuusaiheisten viestien välittämistä erilaisilla media- ja joukkoviestimillä (radio, tv, elokuvat, www-sivut, lehdistö, sosiaalinen media, sähköiset ja paperiset tiedotteet sekä muut vastaavat menetelmät). Lisäksi joukkoviestinnällä tarkoitetaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa vaikuttamista. Massaviestintä voi olla koko alueen väestöä koskevaa yleistä turvallisuusasioiden informoimista tai se voi kohdistua johonkin rajatumpaan kohderyhmään. Massaviestintää voidaan käyttää myös sellaisten pelastusturvallisuuteen vaikuttavien uusien ilmiöiden ja havaintojen esilletuomisessa ja näiden aiheuttamien negatiivisten vaikutusten ennaltaehkäisemisessä.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos osallistuu mahdollisuuksien mukaisesti erillisen harkinnan mukaan erilaisiin yleisötilaisuuksiin, sekä turvallisuusviestintäkampanjoihin. Valtakunnalliset kampanjat antavat hyvää vetoapua ja valmiita materiaaleja pelastuslaitoksen turvallisuusviestintätöihin. Pelastuslaitos osallistuu vuoden 2026 aikana ainakin valtakunnalliseen NouHätä! -pelastustaitokampanjaan sekä tukee sopimuspalokuntia Päivä paloasemalla -tapahtumassa sekä osallistuu Paloturvallisuusviikkoon vähintään some-kanavilla.

Sopimuspalokunnat ovat aktiivisia toimijoita omilla alueillaan ja osallistuvat erilaisiin paikallisiin tapahtumiin esittelemällä toimintaansa ja kalustoaan, sekä järjestämällä turvallisuuskoulutusta tapahtumien yhteyteen. Alueen sopimuspalokuntia osallistuu vuosittain myös Päivä Paloasemalla -tapahtumaan, joka käynnistää paloturvallisuusviikon.

Media- ja joukkoviestintä

Turvallisuusviestintää toteutetaan pelastuslaitoksen sosiaalisen median kanavilla (Facebook, Instagram ja X) erillisen viestintäkalenterin mukaisesti yhteistyössä pelastuslaitoksen viestinnän, sekä tilannekeskuksen henkilökunnan kanssa. Sosiaalisen median kanavien lisäksi pelastuslaitos julkaisee verkkosivuillaan onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä tiedotteita. Tiedotusvälineille toimitetaan mediatiedotteita ajankohtaisista asioista ja onnettomuustiedottamista pyritään kehittämään pelastustoiminnan, sekä pelastuslaitoksen viestinnän yhteistyönä siten, että niihin sisällytetään turvallisuusviestinnällisiä sisältöjä. Yhteistyötä sopimuspalokuntien kanssa pyritään vahvistamaan sosiaalisen median osalta.

Verkosto- ja sidosryhmäyhteistyö

Turvallisuusviestinnän osalta tehdään aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen eri toimijoiden kanssa, Uudenmaan alueen pelastuslaitosten kanssa (HIKLU), sekä valtakunnallisesti (pelastuslaitosten kumppanuusverkosto). Tämän tuloksena on otettu käyttöön yhteisiä ohjeita helpottamaan arkea sekä vahvistamaan yhtenäistä laatua ja toimintakulttuuria eri pelastuslaitoksissa.

Sidosryhmäyhteistyön kehittämisellä voidaan jakaa osaamista ja viestiä eri yhteistyötahojen kautta. Yhteistyön lisääminen onnettomuuksien ehkäisytyössä on valtakunnallisella tasolla asetettu strateginen tavoite. Lisäksi vuonna 2026 kehitetään yhteystoimintaa IUHVA:n viestinnän kanssa.

5.2. Palontutkinta

Palontutkinta on pelastuslaitoksen lakisääteinen tehtävä ja sen tavoitteena on onnettomuuksien ehkäiseminen ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan kehittäminen.

Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy, tapahtumaan vaikuttaneet taustatekijät, tapahtuman laajempi vaikutus, vahinkojen suuruus, merkitys ja vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Palontutkinnan toteutukseen ja laajuuteen vaikuttaa tulipalon seurausten vakavuus. Pelastuslaitosten on myös seurattava onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä. Onnettomuuskehityksen seurannan ja analysoinnin tulokset velvoittavat pelastuslaitosta ryhtymään tarvittaviin onnettomuuksia ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Jos on aihetta epäillä, että tulipalo tai muu onnettomuus on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, pelastusviranomaisen on ilmoitettava asiasta poliisille. Poliisille on ilmoitettava myös palontutkinnan yhteydessä havaituista palo- ja henkilöturvallisuusrikkomuksista. Tiedot palontutkinnasta tallennetaan 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus. Pelastusviranomaisten suorittama palontutkinta poikkeaa kysymyksenasettelultaan poliisin suorittamasta palonsyöntutkinnasta ja esitutkinnasta. Vastuu- ja syyllisyyskysymysten selvittäminen ei sisälly pelastusviranomaisten tutkintaan.

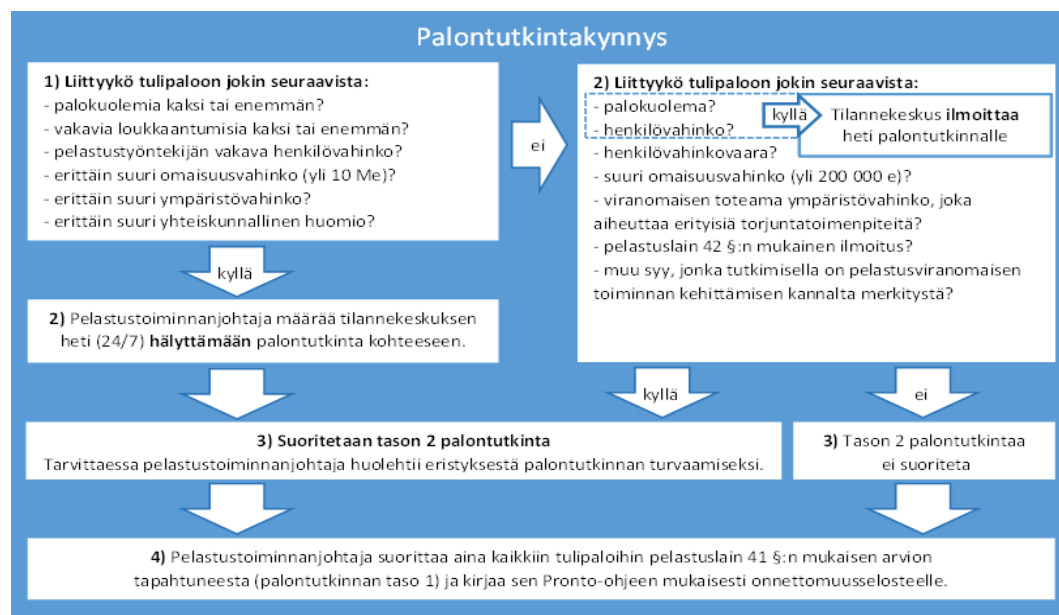
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Palontutkinta toteutetaan palontutkintaohjeistuksen mukaisella tavalla. Palontutkinta on organisoitua ja johdettua toimintaa, jota

kehitetään suunnitelmallisesti. Palontutkinta (taso 2) on sisällytetty kuuluvaksi jokaisen riskienhallinnan vastuualueella työskentelevän henkilön virkatehtäviin. Tason 1 palontutkintaa (arvio palon syttymissyystä) suorittavat lähtökohtaisesti pelastustoiminnan johtajina toimivat henkilöt.

Palontutkinnassa on selvitettävä ainakin seuraavat asiat:

- pelastusviranomaisen valvontahistoria ja valvonnan vaikutus
- mahdolliset aikaisemmat onnettomuudet
- rakennuslupahistoria ja rakennuksen kunto ennen onnettomuutta
- pelastustoiminnan vaikutus ja mahdolliset puutteet
- pelastustoimintaan liittyvät työturvallisuusriskit.

Palontutkinnan yhteydessä kohteeseen on tarvittaessa syytä suorittaa myös ylimääräinen palotarkastus.

Kuva 1 IUPELA:n palontutkintakynnyksen ja -tason sekä tutkintatoiminnan aloittamisen aikataulun määrittely. (Lähde: IUPELA palontutkinnan prosessikuvaus)

Määrällisenä tavoitteena on tutkia vähintään kaikki ohjeistuksessa määritellyn tutkintakynnyksen ylittävät tulipalot. Palontutkinta voi omalla päätöksellään tutkia myös tutkintakynnyksen alittavia tulipaloja, esimerkiksi palontutkijan oman ammatitaidon kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan tehtäväalue seuraa ja pyrkii parantamaan myös tason 1 palontutkinnan laatua.

Tutkinta-aikatavoite on 60 vuorokautta palontutkinnan aloittamisesta.

Palontutkinnan tulokset analysoidaan ja niistä annetaan pelastuslaitokselle suosituksia toiminnan kehittämiseksi, toiminnan kohdentamiseksi. Lisäksi voidaan antaa

vastaavia suosituksia pelastuslaitoksen ulkopuolisille tahoille, kun sillä katsotaan olevan vaikutusta yleiseen pelastusturvallisuuteen. Palontutkinta tuottaa tutkittua tietoa tulipaloista ja osin myös muista tapahtuneista onnettomuuksista mm. riskienhallinnan, sekä pelastustoiminnan vastuualueiden käyttöön. Riskienhallinnan vastuualueen toiminnoista rakentamisen suunnittelun ohjaus, valvontatoiminta, turvallisuuskoulutus, sekä turvallisuusviestintä hyödyntävät palontutkinnasta saatuja tietoja. Lisäksi palontutkinta tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää pelastuslaitoksen henkilöstön kouluttamisessa laaja-alaisesti. Pelastuslaitoksen palontutkinta kehittää toimintaansa tiiviissä yhteistyössä muiden HIKLU-laitosten palontutkintaryhmien kanssa, sekä valtakunnallisesti. Palontutkinnassa saadut tiedot välitetään nopealla aikataululla tiedoksi kaikille HIKLU-pelastuslaitoksille.

Vuoden 2025 aikana suoritettiin 30 palontutkintaa, joiden johtopäätöksiä hyödynnetään osana onnettomuuskehityksen seurantaa sekä onnettomuuksien ehkäisyä ja turvallisuusviestintää. Rakennuspaloista 72 prosenttiin suoritettiin 2-tason palontutkinta Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella. Palontutkinnan taso on 2020-luvulla saatu nostettua aiemmasta noin 30%:n tasosta nykyiseen tasoon. Tutkintataso on tarkoitus pitää jatkossakin korkeana ja laadukkaana. Laajalla ja kattavalla palontutkintatoimella saadaan jatkuvasti ajantasaista tietoa tulipalojen taustoista sekä vaikutuksista, parannetaan riskienhallinnan työntekijöiden ammatillista osaamista onnettomuuksien ehkäisytyössä, voidaan tuottaa tietoa pelastustoiminnan kehittämiseksi sekä voidaan antaa ajanmukaista turvallisuusviestintää ja -koulutusta.

5.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisyssä

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelu -työhön (Pelastuslaki 41 § 1. mom.)

Edellä mainittuja muita viranomaisia ovat esimerkiksi rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveysturvaviranomaiset. Yhteistyötahoina ovat lisäksi nuohoojat ja pelastusliitot. Myös kolmas sektori on tärkeä yhteistyökumppani.

Yhteistyö sisältää myös paikallisen ja alueellisen turvallisuuden kehittämisen yhteistyössä Uudenmaan alueen kuntien kanssa. Alueen kaupunkiympäristön kasvunopeuden ja toimintaympäristön muutosten vuoksi on erityisen tärkeää olla aktiivisesti mukana turvallisuussuunnittelussa mahdollisimman etupainotteisesti. Lisäksi palvelukohtaisesti tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä esim. kuntien lastensuojelun, sosiaali- ja kriisipäivystyksen, valvontaeläinlääkärien, ympäristöviranomaisten ja Puolustusvoimien kanssa.

HIKLU-alueen pelastuslaitokset tekevät aktiivista yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisyn kehittämiseksi. Valvonnalla ja turvallisuusviestinnällä on molemmilla omat HIKLU-työryhmänsä, jotka kokoontuvat kuukausittain.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto on merkittävä pelastuslaitosten yhteistyöverkosto. Onnettomuuksien ehkäisyn osalta kumppanuusverkosto tekee yhteistyötä muun muassa valvontatoiminnan, turvallisuusviestinnän, kemikaalivalvonnan sekä yleisötapahtumien valvonnan osalta. Kumppanuusverkostossa pelastuslaitokset yhdenmukaistavat valvonnan ja viestinnän käytänteitä sekä asiakasohjeita.

Yhteistoiminta- viranomaiset	Yhteistyön rajapinnat											Pelastustoiminnan edellytykset	Ilmoitusvelvollisuudet muille viranomaisille	
	Yhteisvalvontakäynnit	Yleisötapahtumat	Asumisturvallisuus	Palonturkinta	Patoturvallisuus	Paloilmoitinlaitteet	Sammutuslaitteistot	Nuohoojien viikailmoitukset	Kemikaaliturvallisuus	Öljysäiliön turvallisuus	Eläinten hyvinvointi	Sähköturvallisuus		
Ensihoidosta vastaava	x	x	x										x	Kunnalliset
Kaavoittaja			x						x			x		
Kunnan eläinlääkäri	x		x								x		x	
Muut pelastuslaitokset		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	
Rakennusvalvonta	x	x	x	x		x	x		x	x		x	x	
Sosiaaliviranomainen	x		x										x	
Ympäristöterveysvalvonta	x	x	x						x		x		x	
Ympäristönsuojelu	x	x	x						x	x			x	
AVI	x	x							x				x	Valtion
ELY	x				x				x	x			x	
Hätäkeskuslaitos						x	x							
OTKES				x										
Poliisi	x	x	x	x					x				x	
Puolustusvoimat	x												x	
Trafi	x								x				x	
Tukes	x	x				x	x		x			x	x	
Tulli	x													
Nuohoojat	x		x					x						Muut
Tarkastuslaitokset	x					x	x		x	x		x	x	

Taulukko 1: Pelastuslaitosten yhteistyötahot (22)

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos tekee aktiivista viranomais- ja sidosryhmäyhteistyötä onnettomuuksien ehkäisyn ja turvallisuuden ylläpitämisen sekä kehittämisen saralla. Viranomaisten kesken yhteistyötä ja vakiintuneita sekä erikseen sovittuja toimintatapoja on esimerkiksi Itä-Uudenmaan poliisin, rakennusvalvontaviranomaisten, hyvinvointialueen sosiaalitoimen ja ympäristöterveydenhuollon, aluehallintoviraston sekä Tukesin kanssa.

Yhteistyötä tehdään myös kuntien, muiden pelastuslaitosten ja eri järjestöjen kanssa. Yhteistyö on osin säännöllistä, ja osin epäsäännöllistä yhteistyössä käsi-

teltävien asioiden luonteesta riippuen. Yhteistyöhön pelastuslaitosten välillä muodostuu olennaisesti HIKLU- yhteistyöstä sekä valtakunnallisesta pelastuslaitosten Kumppanuusverkoston ja siihen kuuluvien asiantuntijatyöryhmien toiminnasta.

Seuraavassa taulukossa kuvataan yleisesti keskeisimmät viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön rajapinnat ja yhteistyön sisällöt.

Yhteistyötaho	Yhteistyön keskeinen sisältö	Yhteistyön taso
Kunnat	• rakennusvalvontayhteistyö • kaavoitusyhteistyö • liikenneturvallisuuksiryhmät • ympäristönsuojeluyhteistyö mm. kemi-kaalivalvontayhteistyö ja -konsultointi • monialaiseen valvontayhteistyöhön osallistuminen	säännöllistä
Ympäristöterveydenhuolto	• paloriski-ilmoitusten valvonta ja -konsultointiyhteistyö • yleisötapahotumien valvonta ja konsultointiyhteistyö • moniammatillinen valvontayhteistyö ja yhteiset valvontakäynnit • kohdeilmoitukset ja tiedonvaihto	tarpeen mukaan
Poliisi	• palontutkinta • tulipalojen tilannekuva (liittyy PelL 43§) • yleisötapahotumien valvonta, ilotulitusnäytökset • paloriski-ilmoitusten valvonta, konsultointi ja muut mahdolliset valvontahavainnot • tulipysäkki- / ankkuritoiminta	säännöllistä
TUKES	• kemikaali- ja ilotulitevalvontayhteistyö	säännöllistä
ELY	• YVA-prosessiin osallistuminen	tarpeen mukaan
Järjestöt, yhdistykset, säätiöt, julkisyhteisöt ja kunnalliset toimijat	• asumisen turvallisuuden ja paloriskitietoisuuden edistäminen • turvallisuuden edistäminen yleisesti • kampanjat (mm. NouHätä, Punainen Liitu)	säännöllistä / tarpeen mukaan
Hyvinvointialue	• paloriski-ilmoitusyhteistyö • turvallisuuskoulutukset • etsivä lähityö • moniammatillinen valvontayhteistyö • HYTE-yhteistyö	säännöllistä
Muut pelastuslaitokset	• HIKLU yhteistyö • Kumppanuusverkoston yhteistyö • Keski-uudenmaan pelastuslaitos Tulipalojen tilannekuva (liittyy PelL 43§)	säännöllistä

Taulukko 2 Pelastuslaitoksen viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö

Vuonna 2025 viranomais- ja sidosryhmäyhteistyössä korostuivat tavanomaisen yhteistyötoiminnan lisäksi erityisesti paloriski-ilmoitusten puitteissa tehtävä yhteistyö eri viranomaisten kanssa sekä hyvinvointialueen ja pelastustoimen sisäinen yhteistyö.

5.4. Onnettomuuskehityksen seuranta

Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Onnettomuuskehityksen seuranta tehdään osana pelastustoimen riskianalyysi-, palontutkinta- ja viranomaisyhteistyötä. Onnettomuuskehityksen seurannan painopisteitä ovat päivittäisten onnettomuuksien määrän, onnettomuusvahinkojen ja onnettomuuksien syiden seuraaminen sekä uudenlaisia onnettomuusuhkia tai suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien toimintaympäristön muutosten ja ilmiöiden tunnistaminen.

Riskianalyysiä tehdään HIKLU-yhteistyönä. Erityisenä painopisteenä onnettomuuskehityksen seurannassa hyödynnetään tehtyjä havaintoja ja johtopäätöksiä pelastuslaitoksen toiminnan suunnittelussa ja henkilöstön osaamisen kehittämisessä. Onnettomuuskehitystä seurataan myös palontutkinnan kautta nousevien havaintojen tukemana. Seurannassa yleisemmin hyödynnetään Pronto-tilastoja. Seuranta tehdään myös yhteistyössä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa koskien tulipalojen tilannekuvaa sekä ilmiöseuranta siltä osin, kun esille nousevia ilmiöitä havaitaan. Asiassa tehdään yhteistyötä myös alueen poliisilaitoksen kanssa.

Onnettomuuskehityksen seuranta on tarkoitus kehittää vuoden 2026 aikana seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle resurssit huomioiden.

5.5 Valvonta

Valvontatoiminnan tavoitteena on edistää hyvää turvallisuuskulttuuria alueella ja vähentää onnettomuuksista aiheutuvia omaisuus- ja henkilövahinkoja. Tavoitteena on valvoa, että rakennusten omistajat ja haltijat sekä toiminnanharjoittajat noudattavat pelastuslaissa määritettyjä velvollisuuksia. Valvontatoiminnalla pyritään myös varmistamaan pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytykset onnettomuustilanteessa. Valvontatoiminta sisältää pelastuslain mukaiset valvontatehtävät, kuten palotarkastukset ja asiakirjavalvonnan.

Valvonnan maksullisuus

Pelastuslaitokset perivät maksun palveluistaan kulloinkin voimassa olevan taksaluettelon mukaisesti. Palvelukohtainen taksaluettelo löytyy tämän suunnitelman liitteenä E. Liitteessä on lueteltuna kaikki aluepelastuslaitoksen maksulliset palvelut.

5.5.1 Määräaikainen valvonta

Määräaikaisessa valvonnassa valvotaan pelastuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyjen yleisten ja rakennuksen omistajaa ja haltijaa sekä toiminnanharjoittajaa koskevien velvoitteiden noudattamista. Pelastusviranomaisen valvoo myös kemikaaliturvallisuuslain mukaista kemikaalien vähäiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin sekä kemikaalien säilytykseen liittyviä velvoitteita.

Vastuu kohteen turvallisuudesta on aina kohteen omistajalla ja haltijalla sekä toiminnanharjoittajalla. Valvonnan tavoitteena on myös tukea neuvonnan ja ohjauksen keinoin toimijan omatoimista varautumista ja turvallisuuskulttuuria sekä korostaa kohteen omatoimisen varautumisen merkitystä turvallisuuden parantamisessa.

Määräaikainen valvonta suoritetaan tyypillisesti pistokoeluontoisella tarkastuskieroksella, asiakirjavalvonnalla sekä asiakkaan kanssa turvallisuusasioista keskustelemalla. Valvontaa voidaan perustellusta syystä toteuttaa myös pelkkien asiakirjojen perusteella suoritettavana asiakirjavalvontana.

Valvontaa suoritetaan riskiperusteisesti. Riskitason määrittämisen yhtenä määrittävänä tekijänä on kohdeluokittelu. Valvottavat kohteet on jaettu kohdeluokkiin niiden pääasiallisen käyttötavan ja toiminnan mukaan. Luokituksessa on hyödynnetty tietoa myös erityyppisten kohteiden omaisuus- ja henkilövahinkoriskeistä.

Määräaikaisen valvonnan perusteella laaditaan pöytäkirja. Kohteiden määräaikaisvalvonnan yhteydessä havaittuja puutteita valvotaan joko asiakirjavalvontana tai jälkivalvontakäynnillä kohteessa.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Määräaikaiset valvontakohteet on jaettu kohdeluokkiin A1-A6 ja edelleen alaluokkiin kohteen toiminnan ja ominaisuuksien perusteella. Lisäksi asuinrakennukset muodostavat oman kohdeluokkaryhmänsä. Vuodelle 2026 valvontakohteiden kohdeluokitus on uudistunut valtakunnallisesti. Uusi kohdeluokitus, joka on otettu käyttöön 2026 alusta, lisäsi kohdeluokkien määrää, ja siten tarkentaa valvontakohteiden luokittelua eri kohdeluokkiin.

Määräaikaisen valvonnan suunnittelu perustuu valvontavälien osalta pääasiassa pelastuslaitosten Kumppanuusverkoston valtakunnalliseen ohjeistukseen, jossa lähtökohtana on käytetty pelastustoimen onnettomuustietokanta Pronton aineistoa erityyppisten kohteiden omaisuusvahinkoriskeistä. Suunnittelussa on painotettu

myös potentiaalista henkilövahinkoriskiä ja valvontavälejä on aiemmin tiivistetty esimerkiksi hoiva-alan kohteissa. Valvontavälejä on myös osaltaan sopeutettu toimintaympäristöstä ja toiminnassa, kuten palontutkinnassa, tehtyjen havaintojen ja huomioiden tarpeiden perusteella, esimerkiksi valvontavälien tiivistäminen aiemmin esimerkiksi osassa teollisuuskohteita sekä kokoontumistiloja. Osaltaan uudella kohdeluokituksella on myös vaikutuksia valvontakohteiden valvontaväleihin kohdeluokkien lisääntyessä, näiden kohdeluokkien valvontavälien muodostamisessa on hyödynnetty asiantuntija-arvioita ja toiminnassa tehtyjä havaintoja sekä kiinnitetty huomiota myös eri kohdeluokkien valvontavälien keskinäiseen johdonmukaisuuteen. Määräaikaisen valvonnan valvontavälit vaihtelevat 1-10 vuoden välillä edellä mainituin perustein. Yksittäisten valvontakohteiden valvontavälejä on myös mahdollista muuttaa riskiperusteisesti määriteltujen kriteerien mukaisesti.

Lisäksi pelastuslaitoksen riskianalyysityössä on tunnistettu ns. erityistä tarkastelua vaativia kohteita, jotka huomioidaan valvonnan suunnittelussa, liittyen esimerkiksi suuronnettomuuden ja sen tuottaman henkilöturvallisuusriskin mahdollisuuteen, erityisen merkittäviin kulttuuri- ja ympäristöarvoihin sekä infrastruktuurille merkittäviin kohteisiin. Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden huomiointi on toteutettu osaltaan valvonnan suunnittelullisin keinoin ja osin valvonnan sisällöllisin ja menetelmällisin keinoin.

Määräaikaisia yleisen palotarkastuksen piiriin kuuluvia luokkien A1-A6 valvontakohteita on yhteensä noin 1650 kpl, joista vuosittain valvotaan noin 500–550 kohdetta valvontavälien mukaisesti. Valvontakohteiden lukumäärää kuvaavat luvut kuvaavat valvottavien kokonaisuuksien määrää, valvonnan piirissä tosiasiallisesti olevien rakennusten määrän ollessa tähän moninkertainen.

Valvontakohteiden vuosittainen suunnittelu perustuu valvontavälien mukaiseen valvontakiertoon. Valvontakohteiden jakauma kohdeluokkiin, valvontavälit sekä ennakoitavat valvontatehtävät on esitetty liitteissä. Valvontakohteet ja niiden määrä eivät kuitenkaan ole pysyviä vakioita, vaan kohderekisterissä ja määrittelyissä tapahtuu muutoksia sen mukaan, kun valvontakohteissa sekä niiden toiminnassa tapahtuu muutoksia, esimerkiksi uusia rakennuksia otetaan käyttöön tai vanhoissa kohteissa toiminta muuttuu tai se lopetetaan.

Valvontaa kohdennetaan onnettomuuksien ehkäisysuunnitelman mukaisiin valvontakriteerit täyttäviin kohteisiin. Vuoden alussa saatavilla oleva tieto määrittää valvonnalle lähtökohdan, jota lähdetään toteuttamaan suunnitelman mukaisesti. Valvonnassa tavoitellaan valvonnan suorittamista kaikissa kohteissa, jotka ovat suunniteltuna valvonta-ajankohtana onnettomuuksien ehkäisysuunnitelman (valvontasuunnitelma) mukaisia valvontakohteita.

Määräaikainen valvonta kohteissa aloitetaan pääsääntöisesti rakennuksen käyttöönottoa seuraavana vuonna tai toiminnan aloittamisesta saadun tiedon perusteella. Valvontaohjelma päivitetään säännöllisesti uusien rakennusten ja kohteiden huomioimiseksi valvonnassa. Valvontakäynnit ajoitetaan pääasiallisesti oheista taulukkoa mukaillen.

Kuukausi	Valvontaluokka
Tammikuu	Kokoontumis- ja liiketilat, A3
Helmikuu	Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat, A1, A3 jatkuu
Maaliskuu	Maatalousrakennukset A5, teollisuus- ja varistorakennukset A4, paloturvallisuuden itsearviointin aloitus
Huhtikuu	Teollisuus- ja varistorakennukset A4 jatkuu, paloturvallisuuden itsearviointi
Toukokuu	Taloyhtiöt, paloturvallisuuden itsearviointi
Kesäkuu	Taloyhtiöt, paloturvallisuuden itsearviointi
Heinäkuu	Taloyhtiöt, paloturvallisuuden itsearviointi
Elokuu	Teollisuus- ja varistorakennukset (jatkuu), A4, paloturvallisuuden itsearviointi
Syyskuu	Opetusrakennukset ja päiväkodit, A2, paloturvallisuuden itsearviointi
Lokakuu	Opetusrakennukset ja päiväkodit (jatkuu), A2
Marraskuu	Muut rakennukset, A6
Joulukuu	Tasaus, ilotulitemyynti

Taulukko 3 Määräaikaisen valvonnan periaatteellinen vuosiakata

Vuonna 2025 onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman (valvontasuunnitelma) mukaisien kohteiden osalta määräaikainen valvonta toteutui 100% niin A1-A6 kohteiden kuin asuinrakennusten osalta. Vuoden kuluessa valvottavaksi suunnitelluissa valvontakohteissa havaittiin muutoksia, jolloin kohteiden valvontamäärittelyjä muutettiin määritellyn toimintamallin mukaisesti. Vuoden aikana yhteensä noin 40 valvottavaksi suunniteltua kohdetta poistettiin valvonnasta tai valvonta-ajankohta siirrettiin tuleville vuosille. Tyypillisenä syynä näihin poistoihin ja siirtoihin oli kohteen toiminnan päättyminen kokonaan tai toistaiseksi tai toiminnan muuttuminen siten, ettei toiminta vastaa enää valvontasuunnitelman mukaisen kohteen toimintaa. Lisäksi noin 10 tapauksessa valvottavaksi suunniteltu kohde liitettiin muuhun jo olemassa olevaan valvontakokonaisuuteen, jolloin valvonta ja palotarkastus suoritetaan kohdekokonaisuuden valvonnan yhteydessä. Muita kohdemäärittelymuutoksia, kuten kohdeluokitusmuutoksia, kohteiden lisäyksiä valvontakiertoon yms., tehtiin noin 70 kpl.

Asuinrakennusten valvonta

Pelastuslain 2 ja 3 luvun velvoitteet koskevat myös asuinrakennusten omistajia, haltijoita ja toiminnanharjoittajia. Valvontaa suoritetaan tarvittaessa asiakirjavalvontana asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointilomakkeen perusteella tai valvontakäynnein. Asukkaille kohdennetaan myös turvallisuusviestintää, jonka avulla pyritään korostamaan asukkaiden omaa vastuuta turvallisuudesta ja tarjoamaan keinoja sen edistämiseksi.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten valvonta toteutetaan määräaikaisena valvontana, palotarkastuksena, samaan tapaan kuin A1-A6 kohteiden valvonta.

Määräajoin valvottavia pelastussuunnitelmavelvollisia asuinrakennuskohteita on yhteensä noin 1000. Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennuksien valvontaväli on pääsääntöisesti 10 vuotta. Asuinrakennusten, jotka ovat paloilmoittimen tai sammutuslaitteiston osalta hätäkeskukseen kytkettyjä, valvontaväliä on lyhennetty. Vuosittain valvonnan kohteena on siten noin 80-120 asuinrakennuskohdetta. Valvontakohteiden lukumäärää kuvaavat luvut kuvaavat valvottavien kokonaisuuksien määrää, valvonnan piirissä tosiasiallisesti olevien rakennusten määrän ollessa tähän moninkertainen.

Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten valvonnassa tavoitteena on kehittää toiminnan vaikuttavuutta asumisen paloturvallisuuden edistämiseksi ja asukkaiden turvallisuustietoisuuden lisäämiseksi omatoimisen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen kehittämiseksi.

Vuonna 2025 onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman (valvontasuunnitelma) mukaisien kohteiden osalta asuinrakennusten määräaikainen valvonta toteutui 100%. Asuinrakennusten kohderyhmässä ei sinänsä tapahtunut merkittäviä muutoksia kohteiden osalta ja ne sisältyvät aiemmin esitettyihin lukuihin.

Paloturvallisuuden itsearviointi

Pienkiinteistöjen eli yhden tai kahden asunnon asuinrakennusten turvallisuusviestintä ja valvonta perustuu paloturvallisuuden itsearviointimenetelmään (PTIA). Yksityisessä käytössä oleviin vapaa-ajan rakennuksiin kohdennetaan valvontaa tarvittaessa tarpeen mukaan niissä arvioidusti olevan pienemmän riskin vuoksi.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Paloturvallisuuden itsearviointimenetelmässä valvontaa kohdistetaan asuinkäytössä oleviin pienkiinteistöihin asuntoon riskiperusteisella kohdennetulla valvonnalla sekä suoritetaan toimenpiteitä PTIA:n kohteiden asiakaskontaktien perusteella myöhemmin kerrotulla tavalla. Alueella on noin 24000 vakituiseen asumiseen käytettyä pientaloa eli noin 25000 pientalo-asuntoa paritalot huomioiden. Paloturvallisuuden itsearvioinnissa noudatetaan 10 vuoden valvontaväliä postinumeroalueittain, joka tarkoittaa noin 2500 itsearviointikohdetta vuosittain. Vuosittaiset paloturvallisuuden itsearviointialueet on esitetty jäljempänä taulukossa. Itsearviointijärjestelmä on aloitettu vuonna 2012, joten vuoden 2022 jälkeen itsearviointi on kohdistunut jokaiseen alueen postinumeroalueeseen.

Asuinrakennustenkaan lukumäärät eivät ole pysyviä vakioita. Valvontakohteissa ja siten myös kohderekisterissä tapahtuu käytännössä koko ajan muutoksia esimer-

kiksi, kun uusia rakennuksia otetaan käyttöön tai vanhoissa kohteissa toiminta lopetetaan tai kohteen toiminnassa tapahtuu muutoksia, samalla tavalla kuin muun määräaikaisen valvonnan osalta on mainittu. Esitettävät tiedot perustuvatkin aina kyseiseen tarkasteluhetkeen. Vuosina 2023 – 2025 palautetuissa PTIA-vastauksissa 90 % vastaajista ilmoitti, ettei kohteessa ole puutteita. Palauttamattomiin kohteisiin suoritettiin valvontakäyntejä tai tavoitteluyrityksiä

Vuosi	Itsearviointialueet						
	Askola	Lapinjärvi	Loviisa	Myrskylä	Porvoo	Pukkila	Sipoo
2026	07510 07230	47350 07800	07750 07945		06500 06450	07550 04630	
2027					06400		04130
2028		07840			06100		
2029		07850	07910		06150 07410		04220 01150
2030	07590	07870	07900 07940 07980		06200		06390
2031	07580 07500		07920 07970 07960 07955		06650		01120 01490
2032	Paritalot, koko alue						
2033	07530 07680	07820 07810 47310 07830	07780 07890 07880	07690	07450 07350 07360 07370 07390 07280 07310 07320		04480 04430 04170
2034			07720 07700 07990		07130 06830 06850 07110	07560 07565	01190 01180 06880
2035			07740 07930	07600	06750 06950 07220 06530		04240 04150

Taulukko 4 Pientalojen paloturvallisuuden itsearviointimenetelmän vuosisuunnitelma.

Kohteisiin lähetetään itsearviointimateriaali omatoimisen itsearviointin suorittamiseksi. Jos itsearviointinissa paljastuu puutteita, kohdetta on opastettu korjaamaan kuntoon. Mikäli puutteista tai muusta paloturvallisuudesta tulee kysymyksiä tai epäselvyyksiä, pyydetään kohteesta olemaan yhteydessä pelastuslaitokselle. Kaikki pelastuslaitokselle itsearviointiin liittyvät yhteydenotot käsitellään, kirjataan ylös ja päätetään tarkoituksenmukaiset jatkotoimenpiteet (esim. neuvonta, asiakirjavalvonta tai valvontakäynti).

Itsearviointikohteisiin suoritetaan myös riskiperäistä valvontaa. Tavoitteena on saavuttaa valvonnalla noin 10 % vuosittaisista PTIA-kohteista. Ensisijaiset riskiperusteet ovat:

- yhden asunnon omakotitalot,
- käyttöön otettu 1.1.1946 – 31.5.1962 ja
- 2-kerroksinen rakennus sekä tarvittaessa
- asukkaiden ikä*
- lämmitysjärjestelmä*.

(* tietojärjestelmien tekniset ominaisuudet voivat asettaa rajoitteita tiedon hyödyntämiselle)

Riskiarvion peruste

Vuosina 2007 – 2025 Suomessa yhden asunnon omakotitalojen tulipaloissa noin 33 % palokuolemista ja vakavista loukkaantumisista tapahtui kohteissa, jotka oli rakennettu 1946 – 1959 (Pronto). Tuona aikana oli voimassa vuonna 1936 annettu päätös rakennusten ja rakennusosien palokestävyyden luokitteluun, jonka täysin paikkakunnittain vaihteleva ja joustava siirtymäaika päättyi 1945. Uusi päätös rakennusten palonkestävyydestä tuli voimaan 1.6.1962.

Vuosina 2023 – 2025 palautettujen PTIA-lomakkeiden vastauksissa suurin puute (noin 10 % palautetuista) oli näkyvän osoitenumeron puutteellisuus. Seuraavat puutteet (noin 4 % palautetuista) koskivat kattoturvatuotteita ja poistumista mm. ylemmistä kerroksista sekä varapoistumiseen tarkoitettujen ikkunoiden ja ovien käytettävyyttä. Näitä pienempiä puutemääriä on ollut jättesäiliöiden sijoituksessa ja rakennusten seinustalla säilytettävän palavan materiaalin osalta.

Riskiperusteisesti PTIA-kohteiden valvontakäyntejä kohdistetaan ensisijaisesti yhden asunnon asuinrakennuksiin, jotka ovat 2-kerroksia ja ne on rakennettu 1.1.1946 – 31.5.1962 välisenä aikana. Valvontakäynneillä kiinnitetään huomiota erityisesti näkyvään osoitenumerointiin, varatiepoistumiseen sekä kattoturvatuotteisiin. Lisäksi huomioidaan palavan materiaalin säilyttämiseen ja mahdollisuuksien mukaan palovaroittimet. Riskiarvioita tarkastellaan siten, että valvonnalla saavutettaisiin vuosittain noin 10 % kohteista.

Poistumisturvallisuusselvitysten käsittely

Pelastuslain 18 §:n mukaan toiminnanharjoittajalla hoitolaitoksissa, palvelu- ja tukiasumisessa ja muissa näihin verrattavissa kohteissa on velvollisuus huolehtia asukkaiden ja hoidettavien mahdollisuudesta poistua turvallisesti tulipalossa tai muussa vaaratilanteessa.

Pelastuslaitos valvoo edellä mainittujen kohteiden poistumisturvallisuuden tasoa valvontakäynneillä sekä arvioimalla toiminnanharjoittajan laatimaa poistumisturvallisuusselvitystä. Toiminnanharjoittaja voidaan myös velvoittaa toteuttamaan poistumiskoe poistumisjärjestelyjen toimivuuden ja poistumiseen kuluvan ajan todentamiseksi.

Poistumisturvallisuusselvitys tulee laatia ennen toiminnan aloittamista ja päivittää vähintään kolmen vuoden välein, tai kun toiminnassa tai tiloissa tapahtuu poistumisturvallisuuteen vaikuttavia muutoksia. Uudisrakentamisen yhteydessä rakentamismääräysten mukainen turvallisuusselvitys lähtökohtaisesti korvaa poistumisturvallisuusselvityksen.

Mikäli selvityksen perusteella arvioidaan, ettei kohteen poistumisturvallisuus täytä pelastuslain 18 §:n vaatimusta, toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa laatimaan poistumisturvallisuuden parantamisen toteuttamissuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään toimenpiteet ja aikataulu, joilla toiminnanharjoittaja kehittää kohteen poistumisturvallisuutta. Tarvittaessa pelastusviranomainen voi antaa toiminnanharjoittajalle myös korjausmääräyksen esimerkiksi paloteknisen suojaustason parantamisesta poistumisturvallisuuden takaamiseksi.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Poistumisturvallisuuden tasoa ja ylläpitoa sekä poistumisturvallisuusselvityksen ajantasaisuutta valvotaan määräaikaisen valvonnan yhteydessä. Pelastusviranomainen tekee poistumisturvallisuusselvityksen arvioinnin myös selvityksen päivittämisestä. Poistumisturvallisuusselvitys tulee päivittää, mikäli toiminnassa tapahtuu oleellisia poistumisturvallisuuteen vaikuttavia muutoksia tai vähintään kolmen vuoden välein. Pelastusviranomainen arvioi myös poistumisturvallisuusselvityksien päivitykset.

Poistumisturvallisuusselvityksien päivityksiä käsitettiin vuonna 2025 yhteensä 28 kpl, jotka yksittäisiä toimintansa aloittaneita kohteita lukuun ottamatta olivat poistumisturvallisuusselvityksien päivityksien käsittelyjä. Määrä on verrannollinen aiempiin vuosiin.

5.5.2 Muu/ylimääräinen valvonta

Pelastusviranomainen voi harkintansa perusteella tehdä valvontaa kohteisiin esimerkiksi riski-ilmoitusten perusteella. Riski-ilmoitukset voivat tulla esimerkiksi alueen asukkailta, toiminnanharjoittajilta tai muilta viranomaisilta. Pelastusviranomainen voi kohdentaa valvontaa myös muiden ilmoitusten, omien havaintojensa tai pelastuslaitoksessa valittujen teemojen mukaisesti.

Ilmoitus ilmeisestä palonvaarasta tai onnettomuusriskistä

Pelastuslain 42 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisten havaitessa virkatoimiansa yhteydessä tai muutoin saadessa tietää asunnossa tai rakennuksessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, tulee heidän ilmoittaa asiasta pelastuslaitokselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä

ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Valvonnan suorittamiseksi valitaan tarkoituksenmukainen valvontakeino, yleensä paikan päällä tehtävä palotarkastus. Ilmoituksesta riippuen asia voidaan joissakin tapauksissa käsitellä myös asiakirjojen perusteella tai neuvonnan ja ohjauksen keinoin. Korjaustoimenpiteiden suorittamista valvotaan tavanomaisin jälkivalvontamenettelyin.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Itä-Uudenmaan pelastuslaitos tekee valvontaa vastaanotettujen ilmoitusten perusteella. Osana palvelutuotantoa käsitellään kaikki pelastusviranomaisen tietoon tulevat ilmoitukset. Muun muassa muiden viranomaisten lisääntynyt tietoisuus ja kyky tunnistaa ilmeinen palovaara, sekä pelastusviranomaisen suorittaman valvonnan tunnettavuuden kasvu ovat vaikuttaneet siihen, että palvelutarve on ollut tasaisessa kasvussa viime vuosien ajan. Lähivuosina jalkautuvan, palovaroittimia koskevan, lakiuudistuksen odotetaan kasvattavan ilmoitusten määrää entisestään.

Paloriski-ilmoitusten valvonnassa käytetään ensisijaisena valvontakeinona palotarkastusta. Palotarkastuksella todettuihin tarvittaviin toimenpiteisiin kohdistetaan myös jälkivalvontaa. Lisäksi ilmoituskohteeseen voidaan kohdistaa seuranta varsinaisten valvontatoimenpiteiden jälkeen, kun se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi turvallisuuden ylläpitämisen varmistamiseksi.

Valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota yhteistyöhön muiden viranomaisten, erityisesti hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen, kanssa niin konsultoinnin, yhteisten tarkastusten suorittamisen kuin myös tarkastusten edellyttämien jatkotoimenpiteidenkin osalta. Ilmoituksia käsitellään alusta alkaen ensisijaisesti viranomaisyhteistyössä ja ilmoituksen kohde pyritään saamaan aina tarkoituksenmukaisimman avun piiriin. Lisäksi toiminnan malleja ja periaatteita käsitellään myös sidosryhmien kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä turvallisuusviestinnässä.

Paloriski-ilmoitukset välittyvät päivystävälle palotarkastajalle ja hän huolehtii ilmoituksen siirtymisestä jatkokäsittelyyn. Paloriski-ilmoitus voidaan tehdä pelastuslaitokselle sähköpostitse, puhelimitse tai sähköisellä ilmoitusjärjestelmällä.

Vuonna 2025 paloriski-ilmoituksia oli 81 kappaletta ja niihin perustuvia käsittelyjä ja tarkastuksia suoritettiin 92 kappaletta. Ilmoitusmäärät on ollut aavistuksen laskusuuntaa (2024 = 83 kpl, 2023 = 86 kpl). On mahdollista, että paloriski-ilmoitusten tehostettu valvonta- ja ennaltaehkäisytoiminta yhdessä eri sidosryhmien kanssa alkaa vaikuttamaan paloriskikohteiden vähentymiseen.

Yleisötapauhtumat

Pelastusviranomainen valvoo yleisötapauhtumien palo- ja henkilöturvallisuutta sekä tapauhtumanjärjestäjän omatoimista varautumista ja pelastussuunnitelman laadintaa. Pelastussuunnitelmavelvoitteisten tapauhtumien pelastussuunnitelmat arvioidaan. Lisäksi pelastussuunnitelman laadintaan ja tapauhtuman turvallisuusjärjestelyihin liittyen annetaan neuvontaa ja ohjausta. Tapauhtumaan suoritetaan tarvittaessa valvontakäynti.

Tapauhtuman ollessa erityisen suuri tai muuten järjestelyiltään poikkeava, pelastusviranomainen pyrkii neuvomaan ja ohjaamaan tapauhtumajärjestäjää jo suunnitelluvaiheessa, jotta pelastustoiminnan edellytysten ja omatoimisen varautumisen asianmukaisesta toteutumisesta voidaan varmistua.

Yleisötapauhtumiin suoritetaan valvontakäyntejä riskiperusteisesti. Pelastusyksikkö ja ensihoito osallistuvat tarvittaessa valvontakäynnille. Lisäksi suurissa ja poikkeavissa tapauhtumissa tehdään tarvittaessa tapauhtuma-aikaista valvontaa.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos antaa ohjausta ja neuvontaa yleisötapauhtumien turvallisuuden suunnitteluun ja järjestämiseen liittyen sekä erikseen arvioi lakisääteiset yleisötapauhtumien pelastussuunnitelmat. Yleisötapauhtuman pelastussuunnitelmasta tehty arviointi toimitetaan tiedoksi myös poliisille yleisötapauhtuman lupakäsittelyyn liittyen. Yleisötapauhtumiin kohdennetaan valvontaa riskiperusteisesti esimerkiksi tapauhtuman koon ja erityispiirteiden perusteella. Kemikaalilainsäädännön mukaisesti pelastuslaitos valvoo yleisötapauhtumissa räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteena sekä tilapäistä vähäistä vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia.

Yleisötapauhtumien pelastussuunnitelman arviointeja suoritettiin vuonna 2025 yhteensä 115 kpl, joka on hieman enemmän kuin vuonna 2024. Yleisötapauhtuman palotarkastuksia suoritettiin muutamiin alueella pidettyihin suurimpiin tapauhtumiin. Päivystävän palotarkastajan palveluun kirjautui hieman yli 130 yleisötapauhtumiin liittyvää kontaktia, joista suurimman osan voidaan arvioida olevan juurikin yleisötapauhtuman pelastussuunnitelman arviointeihin liittyviä kontakteja. Yhteistyötä muiden viranomaisten, erityisesti poliisin, kanssa tehtiin erityisesti suurimpien tapauhtumien osalta.

Tilapäismajoitus

Tilapäismajoitusten osalta valvotaan toiminnan palo- ja henkilöturvallisuutta sekä rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan omatoimista varautumista ja pelastussuunnitelman laadintaa.

Kohteisiin, joissa järjestetään tilapäismajoitusta, suoritetaan ilmoituksen perusteella asiakirjavalvontaa, ja tarvittaessa kohteeseen suoritetaan palotarkastus turvallisen majoittumisen edellytysten tarkastamiseksi. Valvontakäynnin tarpeellisuus perustuu riskinarviointiin.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos antaa ohjausta ja neuvontaa tilapäismajoitusten turvallisuuden suunnitteluun ja järjestämiseen liittyen sekä arvioi tilapäismajoituksista laadittavat pelastussuunnitelmat. Tilapäismajoituksiin voidaan kohdentaa valvontaa riskiperusteisesti.

Tilapäismajoitusilmoitusten perusteella tehtäviä toimenpiteitä ei tilastoida erikseen omina toimenpiteineen, mutta vuonna 2025 tilapäismajoitusilmoituksia kirjautui päivystävän palotarkastajan palveluun noin 50 kpl. Tilapäismajoitukset käsitellään pääsääntöisesti kirjallisena menettelynä, määrä on verrannollinen vuoteen 2024.

5.5.3 Kemikaalivalvonta

Kemikaalilainsäädännön valvonta

Pelastusviranomainen valvoo vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, *kemikaaliturvallisuuslaki*) 115 §:n perusteella vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä kemikaalien säilytystä. Kemikaaliturvallisuuslain 24 §:n mukaan vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä ilmoituksen pelastusviranomaiselle.

Lisäksi kemikaaliturvallisuuslain 115 §:n perusteella pelastusviranomainen valvoo yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen ilotulitteiden ja vähäistä vaaraa aiheuttavien pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä ja luovutusta yksityiseen kulutukseen sekä räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina yleisötilaisuuksissa tai yleisissä kokouksissa.

Kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä säilytystä harjoittaviin kohteisiin kohdistuu osaltaan myös pelastuslain mukaista määräaikaista valvontaa.

Ilmoitusvelvollisten kemikaalikohteiden valvonta

Pelastusviranomaisen tulee kemikaaliturvallisuuslain 25 §:n mukaisesti tehdä vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista päätös, sillä kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä ilmoituksen. Päätös tehdään toiminnanharjoittajan toimittaessa kemikaaliturvallisuuslain 24 §:n mukaisen ilmoituksen. Päätöksessä voidaan asettaa ehtoja liittyen kemikaaliturvallisuuslain 2 luvun turvallisuusvaatimuksiin.

Kemikaaliturvallisuuslain 27a §:n perusteella pelastusviranomaisen on tarkastettava vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittava tuotantolaitos ennen sen käyttöönottoa. Tarkastuksella valvotaan tuotantolaitoksen toimintatavat ja teknisen toteutuksen vaatimuksenmukaisuus sekä se, että tuotantolaitos on säännösten sekä asiasta tehdyn päätöksen mukaisessa kunnossa. Pelastusviranomainen toimii ilmoitusta käsitellessään tarvittaessa yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten TUKES:n kanssa, ja suorittaa laitoksiin tarvittaessa ennakkokatselmuksia.

Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan tuotantolaitoksen tai muun kohteen määräaikaissa valvonnassa kiinnitetään huomiota tuotantolaitoksen turvalliseen käyttöön, laitoksen rakenteiden, laitteistojen ja varusteiden huoltoon ja kunnossapitoon, henkilöstön koulutukseen ja opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia valvotaan olemassa olevissa kohteissa määräaikaisten valvonnan yhteydessä kemikaalipäätös huomioiden. Uusista kohteista sekä muutostilanteissa tehdään toiminnanharjoittajan ilmoitukseen perustuen kemikaalipäätös ja kohteessa myös suoritetaan ns. kemikaalitarkastus, muutostilanteissa tarkastuksen suorittamiseen käytetään harkintaa tapahtuneiden muutosten perusteella. Vähäisen teollisen käsittelyyn ja varastointiin liittyviä päätöksiä tehtiin vuonna 2025 17 kappaletta.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien kohteiden valvonta

Kemikaaliturvallisuuslain 23 §:n mukaista laajamittaista kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien laitosten valvontaa suoritetaan yhteistyössä TUKES:in kanssa. Valvonnassa saatuja tietoja hyödynnetään suuronnettomuusvaarallisten tuotantolaitosten ulkoisen pelastussuunnitelman laadinnassa. Valvonnan yhteydessä pyritään varmistamaan, että kohteen turvallisuusselvityksessä ja sisäisessä pelastussuunnitelmassa on riittävät tiedot pelastuslaitoksen ulkoista pelastussuunnittelua varten.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat kohteet on tunnistettu pelastuslaitoksen riskianalyysissä erityistä tarkastelua vaativiksi kohteiksi. Pelastuslaitos huomioi suuronnettomuusvaaralliset kohteet onnettomuuksien ehkäisypalveluiden osalta valvonnan sekä turvallisuusviestinnän keinoin sekä yleisesti pelastuslaitoksen sisäisessä yhteistyössä ja menettelyissä. Vaarallisten kemikaalien laajamittaisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin kohteissa pelastuslaitos tekee yhteistyötä ja osallistuu vastuuviranomaisten tarkastuksille, yhteistyötä tehdään TUKES:n lisäksi myös Traficom:n kanssa alueella sijaitsevan vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvän ratapihan osalta.

Öljytorjuntavalmiuden valvonta

Pelastuslain 22 a-c §:n mukaisesti pelastuslaitoksen on valvottava alueellaan öljytuotteita sekä muita kemikaaleja varastoivien tai käsittelevien laitosten öljytorjuntavalmiutta. Öljytorjuntavalmiuden vaatimustaso määräytyy kohteessa varastoitavien tai käsiteltävien öljytuotteiden määrien perusteella. Ainemäärät ja niihin perustuvat velvollisuudet on määriteltä pelastuslaissa.

Öljytorjunnan osalta pelastuslaitokset tekevät tiivistä yhteistyötä toiminnanharjoittajien ja muiden viranomaisten kanssa. Pelastuslaitos antaa myös ohjausta ja neuvontaa öljytorjuntaan liittyvissä kysymyksissä.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos huomioi öljytorjuntavalmiuden valvonnan onnettomuuksien ehkäisypalveluiden osalta normaalin valvontatoiminnan ja siihen liittyvän yhteistyön yhteydessä.

Pyroteknisten tuotteiden valvonta

Ilotulitteiden käyttöä, pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä sekä räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina valvotaan siten, kuin niistä kemikaaliturvallisuuslaissa säädetään.

Pyroteknisten tuotteiden kaupan varastoihin toimitetaan valvontakäynti vuosittain ajoittuen ilotulitteiden kaupan myyntisesonkeihin. Valvontakäynnillä varmistetaan, että varastointi- ja myyntipaikat ovat säännösten ja annetun päätöksen mukaiset.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastusviranomaisen käsittelee toiminnanharjoittajien tekemät ilmoitukset, tekee niistä päätökset sekä tarkastaa pyroteknisten tuotteiden varastoinnin ja myyntipisteet kaupan yhteydessä pääasiallisena myyntikautena 27.12.–31.12. Lisäksi ilotulitemyyntipisteitä koskevia hakemuksia ja yksityisiä ilotulituksia koskevia ilmoituksia voi tulla vireille esimerkiksi erilaisiin juhliin ja erityisesti kesäkauden päättyessä ns. venetsialaisiin liittyen.

Vuonna 2025 vuoden vaihteen sesonkiin liittyen ilotulitteiden varastointiin kaupan yhteydessä liittyen tehtiin 26 päätöstä ja tarkastusta. Ilotulitteiden käyttöön liittyen pelastuslaitokselle tehtiin 31 ilmoitusta, joista suurehko osa liittyi kesäkauden päätäviin ns. venetsialaisiin. Erikoistehosteiden käytöstä yleisötapahtumassa tehtiin pelastuslaitokselle vuoden aikana muutamia ilmoituksia. Määrät ovat verrannollisia vuoteen 2024.

Öljylämmityslaitteistot

Sumutuspolttimella varustettujen öljylämmityslaitteistojen turvallisuutta valvotaan suorittamalla öljylämmityslaitteistoon kohdennettu valvontakäynti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun laitteiston omistaja on saattanut käyttöön otettavan öljylämmityslaitteiston pelastuslaitoksen tietoon.

Maanalaisille öljysäiliöille tulee suorittaa määräaikaistarkastukset 2, 5 tai 10 vuoden välein riippuen öljysäiliön kuntoluokasta, sijainnista ja kunnan ympäristömaa-
räyksestä. Tarkastuksen suorittaa TUKES:n hyväksymä tarkastusliike.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Öljylämmityslaitteistojen käyttöönottotarkastukset suoritetaan laitteiston omistajan tai haltijan erillisestä pyynnöstä, jotka nykyään ovat hyvin harvinaisia. Maanalaisten öljysäiliöiden valvontaa tehdään muun valvonnan yhteydessä sekä tarkastusliikkeiden toimittamien tarkastuspöytäkirjojen perusteella.

Räjähteiden tilapäisen varastoinnin valvonta

Räjähteiden osalta pelastuslaitos suorittaa räjähteiden tilapäisen varastoinnin tarkastuksia sekä tilapäisen varastoinnin tarkastuksia, joilla korvataan Tukesin käyttöönottotarkastus, mikäli Tukes näin määrittelee.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos ei ole suorittanut valvontaa, jolla korvattaisiin Tukesin käyttöönottotarkastus.

Osallistuminen toisen viranomaisen tai sidosryhmän tarkastukseen

Pelastusviranomainen voi pyydettyäessä osallistua myös toisen viranomaisen tai muun sidosryhmän tarkastukseen. Tällöin pelastusviranomainen ei välttämättä suorita samalla omaa valvontaa, mutta mikäli omaa valvontaa suoritetaan, toteutetaan se kunkin valvontalajin mukaisin periaattein ja toimenpitein.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastuslaitos osallistuu säännöllisesti vaarallisten kemikaalien laajamittaisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin vastuuviranomaisten tarkastuksille. Lisäksi pelastuslaitos osallistuu säännöllisesti hyvinvointialueen monialaisiin yhteistarkastuksiin sekä kuntien moniammatillisiin yhteistarkastuksiin. Viranomaisten yhteistarkastuksia suoritetaan säännöllisesti myös paloriski-ilmoitusten valvonnassa. Vuonna 2025 yhteisiä tarkastuksia suoritettiin samoin periaattein kuin ennenkin ja noin 10 yhteistä tarkastusta yhteistyössä osallistumalla toisen viranomaisen tai sidosryhmän tarkastukselle.

6. Resurssit, tavoitteet ja teemat

Resurssit, seuranta ja tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut tuotetaan riskienhallinnan vastualueen resursseilla, joka on johdon lisäksi 11 henkilötyövuotta (htv). Pelastuslaitoksen muu henkilöstö osallistuu tarvittaessa yksittäisiin valvonta-, turvallisuus-

viestintä- tai neuvontatehtäviin (esimerkiksi erityistä tarkastelua vaativien kohteiden valvonta, yleisötapahotumien valvonta, turvallisuuskoulutukset, pelastusteiden koeajot ym.)

Riskienhallinnan vastualue	Pääasialliset tehtävät	Henkilöä
Riskienhallintapäällikkö	Vastuualueen johto	1
Palvelutuotanto		
Valvonnan ja rakentamisen ohjauksen toimintayksikkö	- Pelastuslain 2 ja 3 luvun noudattamisen valvonta - Rakentamisen ohjaus ja neuvonta sekä maankäytön suunnittelun ohjaus - Kemikaalivalvonta	6
Turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan toimintayksikkö	- Turvallisuusviestintä- ja koulutukset - Pelastustoimelle kuuluva ohjaus - Neuvontapalvelut / Media- ja joukkoviestintä - Paloriski-ilmoitusten valvonta ja siihen liittyvät palvelut - Paloturvallisuuden itsearviointi	4
Kehittämisen ja ohjauksen toimintayksikkö	- Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelujen kehittämistehtävät - Onnettomuuksien kehityksen seuranta	1
Tehtävät, jotka kuuluvat kaikkien yhteisesti hoitettaviksi / Tehtävät, jotka jakautuvat koko vastuualueelle	- Neuvontapalvelut / päivystävä palotarkastaja - Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi - Määräaikainen valvonta - Palontutkinta	

Taulukko 5 Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan henkilöresurssi

Onnettomuuksien ehkäisypalveluiden tavoitteet ja painopisteet palvelutasopäätöksen mukaisesti
--

• Turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asiakkaiden, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa   ○ HYTE-yhteistyön lisääminen ○ Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön vahvistaminen ja lisääminen ○ Laadukas ja vaikuttava palvelutuotanto • Laadukas ja yhdenmukainen asiakaspalvelu   ○ Asiakaskokemuskyselyn NPS-keskiarvo yli 8 ○ Palvelutuotannon laatu ja yhdenmukaisuus • Toiminnan perusteena riskiperusteisuus ja toimialueen erityispiirteet   ○ Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden huomiointi palvelutuotannossa ○ Pientalojen paloturvallisuuden itsearviointimenetelmän kehittäminen riskiperusteisuudeltaan sekä toimialueen erityispiirteet huomioiden • Määrälliset tavoitteet   ○ Määräaikainen valvonta; 100 % ○ Turvallisuuskoulutus; koulutuskattavuus 3 % alueen väestöstä ○ Palontutkinta; kaikkien tutkintakynnyksen ylittävien tulipalojen tutkinta ○ Yleisesti; lausuntopyyntöjen, ilmoitusten ja vastaavien käsittely ilman aiheetonta viivytystä täysimääräisesti

Taulukko 6 Onnettomuuksien ehkäisypalveluiden tavoitteet ja painopisteet

Määräaikainen valvonta, turvallisuuskoulutus ja muut lakisääteiset tehtävät palvelutasopäätöksen mukaisesti muodostavat pääprioriteetin vuosittaisessa työntekijäkohtaisessa työnkuvassa. Toteuttaa ja työtehtävien seuranta tehdään esihenkilöiden toimesta jatkuvasti koko vuoden aikana, jolla varmistetaan tavoitteiden toteutuminen ja riittävän aikainen reagointi resursointimuutoksiin.

Teemat

Erityistä tarkastelua vaativat kohteet

Kohteet tunnistettu HIKLU riskianalyyssissä erillisin kriteerein

Erityistä tarkastelua vaativa = Kohteeseen tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitoksen palvelutuotannossa

- onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi
- onnettomuustilanteessa toimimiseksi
- pelastustoiminnan edellytysten varmistamiseksi

Kohteiden osalla kohdistetaan toimenpiteitä määräaikaissa valvonnassa, turvallisuusviestinnässä, kemikaalivalvonnassa, pelastustoiminnan suunnittelussa, sidosryhmäyhteistyössä sekä operatiivisessa toiminnassa. Esimerkkinä kohteisiin suoritetaan valvontaa yhteistyössä riskienhallinnan ja operatiivisen toiminnan edustajien kanssa.

Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden osalta valvonnassa korostetaan kohteiden riskejä ja vaikutuksia lähialueille. Vaikutukset lähialueille huomioidaan lähialueiden kohteiden valvonnassa.

Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden huomiointi Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella		
Kohderyhmä	Tavoitteet ja vaikuttaminen	Toimenpiteet 2026
Kohteet, joiden vaikutukset voivat olla laajat ihmisille	- Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen ja kehittäminen - Kohteiden lähialueilla sijaitsevien muiden kohteiden huomiointi omatoimisen varautumisen varmistamiseksi ja kehittämiseksi	- Kohderyhmän palotarkastukset yhteistyössä pelastustoiminnan vastualueen kanssa - Toiminnan ja sen sisällön jatko-kehittäminen 2026 - Riskin huomioiminen kohteen lähialueella sijaitsevien toimintojen osalta valvontatoiminnassa ja turvallisuusviestinnässä - Toiminnan ja sen sisällön jatko-kehittäminen 2026
Tärkeiden toimintojen kohteet	- Pelastustoiminnan edellytykset - Tilojen turvallisuus, toiminnan jatkuvuus ja omatoiminen varautuminen	- Kohderyhmän huomiointi valvonnan suunnittelussa ja sisällössä - Toimintamallin sisällön pilotointi määräaikaisten valvonnan yhteydessä 2026 - Kohderyhmä huomioitu valvonnan suunnittelussa
Kohteet, joiden vaikutukset voivat olla laajat omaisuudelle	- Kulttuurihistoriallisen arvo-omaisuuden suojaamisen ja pelastamisen huomiointi sekä edellytysten varmistaminen/parantaminen - Kulttuurihistoriallisen arvo-omaisuuden huomioiminen omatoimisessa varautumisessa	- Kohderyhmän huomiointi valvonnan suunnittelussa ja sisällössä - Kohderyhmä huomioitu valvonnan suunnittelussa ja sisällössä - Porvoon ja Loviisan vanhan kaupungin yhdistetty turvallisuusviestintä ja -valvontakierros - Toiminnan kehittäminen tarvittaessa

Taulukko 7 Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden huomiointi onnettomuuksien ehkäisypalveluissa

Asiakaskokonaisuusmalli

Valvonnan asiakaskokonaisuusmallin kohderyhmä muodostuu samalle kiinteistön omistajalle ja/tai toiminnanharjoittajalle kuuluvista erillisistä valvontakohteista. Asiakaskokonaisuusmallin toiminnan tarkoituksena ja tavoitteena on edistää ja kehittää kiinteistön omistajan ja/tai toiminnanharjoittajan omatoimista varautumista ja paloturvallisuutta keskitetysti ja kokonaisvaltaisesti yhteistyössä kohderyhmän vastuutahojen kanssa.

Asiakaskokonaisuusmallissa kohderyhmän kohteissa valvontatoiminnassa tehdyt havainnot kootaan kokonaisuudeksi johtopäätösten muodostamiseksi koko asiakaskokonaisuudesta. Kokonaiskuvaan voidaan sisällyttää myös muita syötteitä tai muussa yhteydessä tehtyjä havaintoja. Johtopäätökset ja muut mahdolliset turvallisuuden edistämiseen liittyvät tarpeet käsitellään yhteistyössä asiakaskokonaisuuden kohderyhmän vastuuhenkilöiden kanssa turvallisuuden kehittämiseksi ja turvallisuustyön tukemiseksi kyseisissä kohteissa.

Mallin mukainen toiminta kohdistetaan vuosittain eri asiakaskokonaisuuteen. Kohderyhmä vuonna 2026 on erikseen määritellyt hyvinvointialueen ympärivuorokautisen palveluasumisen sekä hoitotoiminnan kohteet. Vuonna 2025 kohderyhmänä olivat Sipoon kunnan koulut sekä päiväkodit, joihin kohdentui määräraikaista valvontaa.

Muu asiakirjaohjaus

Muu asiakirjaohjaus on huomioitu Itä-uudenmaan pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotannon sisällöissä. Muuna asiakirjaohjauksena on huomioitu erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelma sekä tavoite tulipalojen puolittamisesta 2030 mennessä.

OE-suunnitelmasta poikkeaminen ja palvelutuotannon jatkuvuus

Pelastuslain 28§:n mukaisesti pelastuslaitoksen palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös palvelutuotanto poikkeusoloissa ja olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen. Tilanteen ja tarpeen mukainen palvelutuotannosta poikkeaminen perustelluista syistä on huomioitu myös palvelutasopäätöksessä.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn palvelutasoa pyritään ylläpitämään tässä suunnitelmassa mainituilla tavoilla myös normaalioloista poikkeavissa tilanteissa. Tämä voi kuitenkin edellyttää poikkeamista normaaleista toimintatavoista ja menettelyistä sekä tavoitteista häiriötilanteesta tai poikkeusoloista sekä niiden kestosta riippuen.

Valmiuslain (1552/2011) 12 §:n mukaan hyvinvointialueiden tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Poikkeusoloissa tehtävät saattavat kuitenkin muuttua tai lisääntyä, ja

niitä saatetaan myös joutua suorittamaan nopeammin, lähtökohtana on kuitenkin toimiminen normaaliorganisaatiolla.

Riskienhallinnan vastuualueen tehtävien luokittelu perustuu pelastuslaitoksen valmiussuunnittelussa määriteltuihin yleisiin periaatteisiin. Riskienhallinnan toimintaa priorisoidaan ja sopeutetaan palvelutason ylläpitämiseksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa vallitsevan tilanteen mukaisesti. Vallitsevasta tilanteesta ja tilanteen aikaisista olosuhteista riippuen onnettomuuksien ehkäisy- ja pelastuspalvelut toimivat itsenäisenä kokonaisuutena normaaliajan toimintamallin mukaisesti tai vaihtoehtoisesti palvelut toimivat alisteisena esimerkiksi pelastustoiminnan johtokeskuksen alaisuudessa.

Riskienhallinnan vastuualue toteuttaa lakisääteisiä tehtäviä tarkoituksenmukaisesti osana vallitsevaa tilannetta. Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa turvallisuusviestinnän tarve kasvaa ja merkitys korostuu. Tämä tarkoittaa sitä, että turvallisuusviestintään kohdennettuja resursseja lisätään todennäköisesti ensisijaisesti onnettomuuksien ehkäisyn muihin palveluihin osoitetuilla resursseilla. Valvonnan sopeuttamisella puolestaan tarkoitetaan muun muassa vaihtoehtoisten valvontakeinojen ja -menetelmien käyttämistä tai valvonnan eri osa-alueiden tai valvontakohteiden priorisoimista, mikäli palvelutason ylläpitäminen jollain tai joillain valvonnan osa-alueilla on käytännössä mahdotonta tavanomaisin keinoin. Poikkeusoloissa valvontaa voidaan kohdentaa esimerkiksi väestönsuojien käyttöönottoon liittyvään valvontaan. Myös esimerkiksi palontutkinnan toimenpiteet voivat olla osa tilannepaikalla johtamisen tukemista sekä tilanteen ja olosuhteiden dokumentointia. Keskeinen tekijä tehtävien priorisoinnissa on ihmisten, eläinten ja omaisuuden suojaaminen.

Normaalin palvelutuotannon ylläpitämiseen liittyy myös toiminnan jatkuvuus. Palvelutuotannon jatkuvuus pyritään varmistamaan henkilöstön monipuolisella osaamisen kehittämisellä, sekä toisaalta välttämällä henkilöriippuvuuksia tietynlaisen osaamisen liiallisen keskittymisen estämiseksi. Toiminnan jatkuvuutta pyritään varmistamaan myös palveluprosessien ja toimintamenetelmien kattavalla kirjallisella kuvaamisella.

Lähteet

- (1) Uudenmaan liitto (2024). Uudenmaan väestönkasvu oli ennätysellisen nopeaa vuonna 2023. Verkkosivu: < [Uudenmaan väestönkasvu oli ennätysellisen nopeaa vuonna 2023 \(uudenmaanliitto.fi\)](#)>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (2) Uudenmaan liitto (2022). Uusimaa-kaava 2050 - Uudenmaan rakennesuunnitelma. Verkkosivu: <[Uudenmaan rakennesuunnitelma \(uudenmaanliitto.fi\)](#)>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (3) Helsingin kaupunki (2018). Sään ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit Helsingissä. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:6. Verkkosivu: <<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisu-06-18.pdf>>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (4) Tilastokeskus (2023). Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne 31.12.2022. Verkkosivu: <[Tunnuslukuja väestöstä muuttujina Alue, Tiedot ja Vuosi. PxWeb \(stat.fi\)](#)>. Sivulla käyty: 21.11.2023.
- (5) Uudenmaan pelastuslaitokset (2023). Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysi.
- (6) STM (2020). Turvallisesti kaiken ikää - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma 2021–2030 sekä selvitys kustannuksista. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:33. Verkkosivu: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162537/STM_2020_33_j.pdf?sequence=4&isAllowed=y>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (7) SM (2020). Pelastustoimen ja siviilivalmiuden toimintaympäristöanalyysi. Sisäinen turvallisuus - Sisäministeriön julkaisuja 2020:18. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162561/SM_2020_18.pdf>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (8) Tukes (2021). Litiumioniakkujen elinkaari hankinnasta hävittämiseen. Verkkosivu: <<https://tukes.fi/litiumioniakkujen-turvallinen-kayttaminen>>. Sivulla käyty: 17.09.2024.
- (9) Tilastokeskus (2024). Moottoriajoneuvokanta - Liikennekäytössä olevat henkilöautot käyttövoiman mukaan 1990-2023. Verkkosivu: < [Moottoriajoneuvokanta - Tilastokeskus \(stat.fi\)](#)> Sivulla käyty 18.09.2024.
- (10) Helsingin kaupungin pelastuslaitos (2024). Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026. Tiivistelmä (julkinen). Verkkosivu: <[PTP tiivistelmä.pdf \(pelastustoimi.fi\)](#)> Sivulla käyty 18.09.2024.
- (11) Helsingin kaupunginkanslian tilastojulkaisuja (2019). Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2018–2035. Verkkosivu < [19_03_14_Tilastoja_3_Vuori.pdf \(hel.fi\)](#)>. Sivulla käyty 10.4.2024

Muu taustamateriaali

Tilastokeskus (2020). Suomen virallinen tilasto (SVT): Työtapaturmat. <https://www.stat.fi/til/ttap/2018/ttap_2018_2020-06-17_fi.pdf>. Sivulla käyty: 18.09.2024.

Valtioneuvoston kanslia (2021). Koulutuksellinen tasa-arvo, alueellinen ja sosiaalinen eriytyminen ja myönteisen erityiskohtelun mahdollisuudet. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:7. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162857/VN_2021_7.pdf?sequence=4>. Sivulla käyty: 18.09.2024.

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustietokanta Pronto. <<https://pronto-net.fi/>>.

UKK-instituutti (2021). Koulussa tapahtuvat tapaturmat. Verkkosivu: <<https://www.tervekoululainen.fi/ylakoulu/tapaturmat/koulutapaturmat/>>. Sivulla käyty 9.7.2021.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2017). Kansallinen Uhri-kyselytutkimus 2017. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135809/TY%c3%962017_45_UHRI_.WEB.pdf?sequence=1&isAlloved=y>. Sivulla käyty 9.7.2021.

Liikennevirasto (2014). Valtakunnallinen tieliikenne-ennuste 2030. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 13.2014. <https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lts_2014-13_valtakunnallinen_tieliikenne-ennuste_web.pdf>. Sivulla käyty 9.7.2021.

Kuntaliitto (2018). Pelastuslaitosten valvonnan aapinen. Verkkosivu: <<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2018/1945-pelastuslaitosten-valvonnan-aapinen>>. Sivulla käyty 9.7.2021.

Visitory (2023). Uusimaa – majoitustilastot. Verkkosivu: <[Uusimaa - Majoitus-tilastot ja Matkailutilastot - visitory](https://uusimaa-majoitus-tilastot-ja-matkailutilastot-visitory)>. Sivulla käyty 21.11.2023.

LIITE A Määräaikaisen valvonnan valvontavälit

LIITE B Valvontasuunnitelman toteuman seuranta 2025

LIITE C Palontutkinnan ja turvallisuusviestinnän toteuma 2025

LIITE D Valvontavälimuutokset vuodelle 2026

LIITE E Taksaluettelo

LIITE A – Määräaikaisen valvonnan valvontavälit ja taksakategoriat

A1 - Hoito- ja majoitusrakennukset	Kohde- luokka	Määräaikaisen valvonnan valvontaväli								Taksa- luokka
		6	12	24	36	48	60	96	120	
Keskussairaalat	A100		x							1
Muut sairaalat ja laboratoriorakennukset	A105		x				x ⁽⁶⁾			2
Terveys- ja hyvinvointikeskukset, vuodeosasto	A1101		x							2
Terveys- ja hyvinvointikeskukset, vain päiväkäyttö	A1102						x			2
Muut terveydenhuoltorakennukset ja kuntoutuslaitokset, ympärivuorokautinen käyttö	A1151			x						3
Muut terveydenhuoltorakennukset ja kuntoutuslaitokset, vain päiväkäyttö	A1152						x			3
Laitospalvelujen rakennukset	A130		x ⁽¹⁾	x ⁽²⁾						2
Muut poistumisturvallisuusselvitysvelvolliset kohteet	A135			x ⁽³⁾	x ⁽³⁾	x ⁽⁴⁾				3
Avopalvelujen rakennukset	A140						x			3
Vankilat, suljettu vankila	A1451		x							2
Vankilat, avovankila	A1452				x					2
Majoitustilat, alle 10 majoituspaikkaa	A1501						x			3
Majoitustilat, 10-50 majoituspaikkaa	A1502					x				3
Majoitustilat, yli 50 majoituspaikkaa	A1503			x						2
Vuokrattavat lomamökit ⁽⁵⁾ ja leirintäalueet	A155						x			3

⁽¹⁾ ympärivuorokautinen palveluasuminen

⁽²⁾ nuoriso- ja lastenkodit

⁽³⁾ yhteisöllinen asuminen ja vast. (varust. sammutuslaitteistolla 36 kk, muuten 24 kk)

⁽⁴⁾ muut pts-kohteet, esim. amm. perhekodit, tuettu asuminen, ⁽⁵⁾ ammattimainen kaupallinen toiminta,

⁽⁶⁾ laboratoriorakennukset

A2 - Opetusrakennukset	Kohde- luokka	Määräaikaisen valvonnan valvontaväli								Taksa- luokka
		6	12	24	36	48	60	96	120	
Päiväkodit, alle 25 paikkaa	A2001						x			3
Päiväkodit, 25-100 paikkaa	A2002				x					3
Päiväkodit, yli 100 paikkaa	A2003			x						3
Päiväkodit, vuoropäiväkoti	A2004			x						3
Yleissivistävien oppilaitosten rakennukset, alle 100 oppilasta	A2051			x						3
Yleissivistävien oppilaitosten rakennukset, 100-500 oppilasta	A2052			x						2
Yleissivistävien oppilaitosten rakennukset, yli 500 oppilasta	A2053			x						2
Ammatillinen oppilaitos	A210			x						2
Korkeakoulu- ja tutkimuslaitokset	A215					x				2
Muut opetusrakennukset	A220						x			3

A3 - Kokoontumis- ja liiketilat	Kohde- luokka	Määräaikaisen valvonnan valvontaväli								Taksa- luokka
		6	12	24	36	48	60	96	120	
Myymäla- ja liikerakennukset, kauppakeskukset, alle 400 m ²	A3001								x	3
Myymäla- ja liikerakennukset, kauppakeskukset, 400-2 499 m ²	A3002						x			3
Myymäla- ja liikerakennukset, kauppakeskukset, 2500-9 999 m ²	A3003				x					2
Myymäla- ja liikerakennukset, kauppakeskukset, 10 000 m ² tai enemmän	A3004		x							1
Ravintolarakennukset ja vastaavat liikerakennukset, alle 50 asiakaspaikkaa	A3051							x		3
Ravintolarakennukset ja vastaavat liikerakennukset, 50-400 asiakaspaikkaa	A3052				x					3
Ravintolarakennukset ja vastaavat liikerakennukset, yli 400 asiakaspaikkaa	A3053		x							2
Ravintolarakennukset ja vastaavat liikerakennukset, ruokaravintolat	A3054						x ⁽¹⁾		x ⁽²⁾	3
Teatterit, musiikki- ja kongressitalot, paikkaluku korkeintaan 300	A3101						x			3
Teatterit, musiikki- ja kongressitalot, paikkaluku yli 300	A3102			x						2
Kirjastot ja museot	A315						x			3
Näyttely- ja messuhallit	A320					x				3
Seura- ja kerhorakennukset	A325								x	3
Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset, paikkaluku korkeintaan 300	A3301							x	x ⁽⁵⁾	3
Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset, paikkaluku yli 300	A3302						x			3
Urheilu- ja liikuntarakennukset ja muut kokoontumisrakennukset, hlömäärä < 500 hlö	A3351						x			3
Urheilu- ja liikuntarakennukset ja muut kokoontumisrakennukset, hlömäärä 500-5000 hlö	A3352				x					3
Urheilu- ja liikuntarakennukset ja muut kokoontumisrakennukset, hlömäärä >5000 hlö	A3353		x							2
Asemarakennukset ja terminaalit	A340			x						2
Ammattiliikenteen kaluston suoja- ja huoltorakennukset sekä pysäköintitalot ja -hallit	A345				x ⁽³⁾		x ⁽⁴⁾			3
Tieto- ja viestintätekniikan rakennukset ja muut liikenteen rakennukset	A350						x			3

⁽¹⁾ yli 50 asiakaspaikkaa rakennuksessa⁽²⁾ alle 50 asiakaspaikkaa rakennuksessa⁽³⁾ huolto- ja korjausrakennukset⁽⁴⁾ suojarakennukset, pysäköintitalot ja -hallit⁽⁵⁾ henkilömäärältään erityisen pieni

A4 - Tuotanto- ja varastorakennukset	Kohde- luokka	Määräaikaisen valvonnan valvontaväli								Taksa- luokka
		6	12	24	36	48	60	96	120	
Energiantuotantorakennukset, Alle 1000m ²	A4001						x			3
Energiantuotantorakennukset, Yli 1000m ²	A4002				x					2
Energiansiirto ja –varastointi rakennukset, Alle 1000m ²	A4051							x		3
Energiansiirto ja –varastointi rakennukset, Yli 1000m ²	A4052						x			3
Tuotantorakennukset, alle 1500m ²	A4101						x	x ⁽¹⁾		3
Tuotantorakennukset, 1500-4999m ²	A4102				x					3
Tuotantorakennukset, 5000-9999m ²	A4103			x						2
Tuotantorakennukset, yli 10 000m ²	A4104		x							1
Teollisuus- ja pienteollisuustalot, alle 1500m ²	A4151						x	x ⁽¹⁾		3
Teollisuus- ja pienteollisuustalot, 1500-4999m ²	A4152				x					3
Teollisuus- ja pienteollisuustalot, 5000-9999m ²	A4153			x						2
Teollisuus- ja pienteollisuustalot, yli 10 000m ²	A4154		x							1
Kaivannaistoiminnan rakennukset	A420		x							2
Varastorakennukset, alle 1500m ²	A4251								x	3
Varastorakennukset, 1500-4999m ²	A4252							x		3
Varastorakennukset, 5000-9999m ²	A4253				x					3
Varastorakennukset, yli 10 000m ²	A4254		x							2
Logistiikkakeskukset	A430		x ⁽²⁾		x ⁽²⁾			x ⁽²⁾	x ⁽²⁾	2
Vesihuollon rakennukset	A435				x			x ⁽³⁾		2
Jätehuollonrakennukset	A440					x				2
Materiaalien kierrätysrakennukset	A445					x				2

⁽¹⁾ ei erityisiä riskejä, esim. korjaamo- tai tulityötoiminta tai muuten pienimuotoiset ja vähäriskiset

⁽²⁾ varastorakennusten pinta-alojen mukaisesti

⁽³⁾ miehittämättömät ja pienehköt yksiköt

A5 - Maatalousrakennukset	Kohde- luokka	Määräaikaisen valvonnan valvontaväli								Taksa- luokka
		6	12	24	36	48	60	96	120	
Kotieläinrakennus; ympäristölupa, AVI ⁽¹⁾	A5001			x						3
Kotieläinrakennus; Ilmoitus kunnan yvv ⁽²⁾	A5002					x				3
Kotieläinrakennus; muut ⁽³⁾	A5003						x			3
Erilliset viljankuivaamot ja viljansäilytysrakennukset ⁽⁴⁾	A505						x			3
Kasvihuoneet ja muut maatalousrakennukset	A510						x			3

⁽¹⁾ Vähintään 300 lypsylehmää, 600 emolehmää, 500 lihanautaa, 750 emakkoa, 2000 lihasikaa, 40 000 siipikarjapaikkaa, yli 250 uuhia/vuohtia.

⁽²⁾ 50-299 lypsylehmää, 130-599 emolehmää, 100-499 lihanautaa, 100-749 emakkoa, 250-1999 lihasikaa, vähintään 60 hevosta/ponia, vähintään 250 uuhia/vuohtia, 4000-39999 kanaa, 10000-399999 broileria

⁽³⁾ Väh. 7 yli 12 kuukauden ikäistä hevoseläintä tai karjaeläinten yhteismäärä väh. 50, tai kun ravi- tai ratsuhevosia tai muita hevoseläimiä vuokrataan, otetaan säilytet-
täviksi tai hoidettaviksi, valmennettaviksi tai koulutettaviksi tai kun annetaan opetusta mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä, jos samanaikaisesti ja säännöllisesti
pidetään yhteensä vähintään kuutta eläintä

⁽⁴⁾ viljatilat yli 150 ha, kemikaali-ilmoitusvelvollisuus tmv. voi vaikuttaa valvontaväliin

A6 - Muut rakennukset ja kohteet	Kohde- luokka	Määräaikaisen valvonnan valvontaväli								Taksa- luokka
		6	12	24	36	48	60	96	120	
Toimistot ja työpaikatilat, alle 1500m ²	A6001								x	3
Toimistot ja työpaikatilat, 1500-5000 m ²	A6002							x		3
Toimistot ja työpaikatilat, yli 5000- m ²	A6003						x			2
Pelastustoimen rakennukset, 24/7 asema	A6051							x		3
Pelastustoimen rakennukset, muut rakennukset	A6052								x ⁽³⁾	3
Palo- ja räjähdysvaaralliset kohteet	A615			x ⁽¹⁾		x ⁽²⁾				3
Jakeluasemat, liikenne- ja huoltoasemat	A6201				x					3
Jakeluasemat, kylmäasemat	A6202					x				3
Turvetuotantoalueet	A625				x					3
Muut rakennukset ja kohteet	A635	tapauskohtainen harkinta								3

⁽¹⁾ Palo- ja räjähdysvaarallisen toiminnan kohde

⁽²⁾ Palo- ja räjähdysvaarallisen varastoinnin kohde

⁽³⁾ jos rakennuksessa kokoontumistiloja tai muuta vastaavaa toimintaa

Erityistä tarkastelua vaativat kohteet	Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden valvontavälit							
Erityisesti huomioitavien kohteiden valvontaväli määritellään ensisijaisesti tämän taulukon perusteella. Erityistä tarkastelua vaativat kohteet on tunnistettu erikseen riskianalyysin yhteydessä.	6	12	24	36	48	60	96	120
Yhteiskunnan tärkeisiin toimintoihin ja infrastruktuuriin liittyvät kohteet		x ⁽¹⁾			x ⁽¹⁾			
Seveso-kohteet ja muut ympäristöönsä merkittävästi vaikuttavat kohteet		x ⁽²⁾	x ⁽²⁾					
Kulttuurihistorialliset rakennukset ja kohteet		x ⁽³⁾			x ⁽⁴⁾			x ⁽⁵⁾

⁽¹⁾ valvontatoiminta ensisijainen oe-toimenpide 12 kk, muuten 48 kk

⁽²⁾ toiminnan laajuuden mukaisesti 12 (tursel, toimintaper. asiak.) tai 24 kk

⁽³⁾ suurelle yleisölle avoimet

⁽⁴⁾ muut kohteet

⁽⁵⁾ asuinrakennus

B - Asuinrakennukset	Valvonta- kohde- luokka	Määräaikaisen valvonnan valvontaväli ja itsearviointin toteutusväli							
		6	12	24	36	48	60	96	120
Pientalot	B110								x
Rivitalot	B115						x ⁽¹⁾		x
Kerrostalot	B120						x ⁽¹⁾		x

LIITE B – Valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta – toteutuneet toimenpiteet

Valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta - toteutuneet toimenpiteet																
Kuluvan vuoden tavoitteet perustuvat tarkasteluhetkeen, muutokset mahdollisia. Arviot ovat 3 vuoden liukuva keskiarvo v.2022 lähtien.																
			2020		2021		2022		2023		2024		2025		2026	
			lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Määräaikaiset valvontakohteet																
Ympäri vuorokautiset kohteet	A1	Tavoite	83	100	112	99	83	100	110	100	90	100	95	100	arvio	71
		Suoritettu	83		111		83		110		90		95			
Opetus- ja päivähoitorakennukset	A2	Tavoite	62	100	78	99	67	100	82	100	62	100	54	100	arvio	67
		Suoritettu	62		77		67		82		62		54			
Kokoontumis- ja liiketilat	A3	Tavoite	123	100	123	98	130	100	116	100	109	100	80	100	arvio	102
		Suoritettu	123		121		130		116		109		80			
Teollisuus- ja varistorakennukset	A4	Tavoite	134	99	124	98	141	100	137	100	151	100	107	100	arvio	111
		Suoritettu	132		121		141		137		151		107			
Maatalousrakennukset	A5	Tavoite	22	100	25	88	19	100	27	100	20	100	31	100	arvio	27
		Suoritettu	22		22		19		27		20		31			
Muut määräaikaiset kohteet	A6	Tavoite	44	100	58	98	38	100	39	100	38	100	20	100	arvio	15
		Suoritettu	44		57		38		39		38		20			
Yhteensä	A1-A6	Tavoite	468	100	520	98	478	100	511	100	470	100	387	100	arvio	393
		Suoritettu	466		509		478		511		470		387			
Asuinrakennukset ja taloyhtiöt	A7	Tavoite	102	100	63	100	100	100	49	100	70	100	113	100	arvio	116
		Suoritettu	102		63		100		49		70		113			
Epäsäännölliset valvontatoimenpiteet																
			lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%		
Rakennushankkeen pt		Suoritettu					66		77		72		61			
Asiakirjavalvonta		Suoritettu	164		126		258		377		410		455			
Jälkivalvonta		Suoritettu	79		123		72		27		41		43			
Kemikaalipäätökset		Suoritettu	34		38		43		35		43		43			
Muut valvontatehtävät		Suoritettu	761		636		669		641		775		587			
Poistumisturvallisuusselvitysten käsittely		Suoritettu	20		30		22		27		23		28			
Yhteensä		Arvio	800	132	800	119	1005	106	1025	116	1067	128	1204	101	1255	
		Suoritettu	1058		953		1064		1184		1364		1217			
				%		%		%		%		%		%		
Asiantuntijapalvelut (lausunnot, neuvonta yms.) (Kirjattu vuodesta 2019 lähtien)	Arvio	200	105	200	149	255	103	256	98	270	99	261	127	284		
	Suoritettu	210		297		262		252		268		332				
				%		%		%		%		%		%		
Paloturvallisuuden itsearviointi (yhden ja kahden huoneiston pienkiinteistöt)	Lähetetty	2389	91	2466	97	1804	89	2863	88	2791	86	2679	85	2659		
	Palautettu	2174		2395		1597		2518		2410		2277				
	Suoritettu	153		97		56		99		97		94		356	100	389
				%		%		%		%		%		%		
Valvontatoimenpiteet yhteensä	Yht.arvio	3857	108	4049	106	3642	99	4704	104	4668	106	4644	104	4707		
	Suoritettu	4163		4273		3598		4870		4971		4810				
Päivystävän palotarkastaja tehtävät																
	Suoritettu	1086		1224		1297		1314		1394		1495				

LIITE C – Palontutkinnan ja turvallisuusviestinnän tilastot

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos												
Palontutkintatilasto (2-tason palontutkinta)												
Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rakennuspalo	18	15	23	25	11	21	14	22	14	14	27	23
Rakennuspalovaara	3	0	4	2	3	4	2	2	2	0	4	3
Maastopalo	0	0	0	0	1	0	1	1	2	35	2	2
Liikennevälinepalo	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Muu tulipalo	0	0	0	0	0	0	1	2	3	3	3	2
Yhteensä	22	17	28	27	15	25	18	27	21	52	37	30

Turvallisuusviestintätilasto				
Vuosi	Väkiluku	Tilaisuuksien lukumäärä	Osallistujien lukumäärä	Osallistujia väkiluvusta (%)
2020	97 613	36	2 033	2
2021	98 254	54	5 238	5
2022	99 073	100	9 205	9
*2023	98 972	88	33 226	34
2024	98 987	135	9 498	10
2025	99 145	211	14 506	15

*) Asuntomessut Loviisassa kesällä 2023

Turvallisuusviestintätilasto - koulutukset							
Vuosi	Väkiluku	Tilaisuuksien lukumäärä	Osallistujien lukumäärä	Osallistujia väkiluvusta (%)	*Toteuttajaorganisaatio		
					Päätoiminen henkilöstö	Sivutoiminen henkilöstö	Vapaaehtoinen palokunta
2016	96 531	107	3 062	3	99	2	8
2017	97 033	113	3 627	4	102	5	11
2018	97 159	106	3 546	4	105	2	4
2019	97 263	85	3 511	4	77	0	10
**2020	97 613	24	490	1	23	1	1
2021	98 254	45	3 797	4	38	0	48
2022	99 073	71	3 836	4	55	2	18
2023	98 972	65	3 832	4	62	2	1
2024	98 987	114	5 258	5	98	3	13
2025	98415	175	8219	8	154	3	18

Turvallisuusviestintätilasto - messut tai muu yleisötilaisuus							
Vuosi	Väkiluku	Tilaisuuksien lukumäärä	Osallistujien lukumäärä	Osallistujia väkiluvusta (%)	*Toteuttajaorganisaatio		
					Päätoiminen henkilöstö	Sivutoiminen henkilöstö	Vapaaehtoinen palokunta
2016	96 531	31	5 198	5	13	9	11
2017	97 033	24	9 859	10	10	10	6
2018	97 159	12	1 875	2	7	3	2
2019	97 263	30	7 719	8	11	8	14
2020	97 613	6	1 160	1	3	3	1
2021	98 254	3	821	1	2	0	2
2022	99 073	17	3 431	3	6	2	9
***2023	98 972	6	113 433	115	4	2	0
2024	98 987	7	2 006	2	2	3	2
2025	98415	15	5655	6	1	1	13

*) Luvut kertovat kuinka monessa tapahtumassa ko. organisaatio on ollut (samassa tapahtumassa voi olla useampi organisaatio)

**) Covid-19 -epidemia 2020

**) Asuntomessut Loviisassa kesällä 2023

2026 valvontavälimuutokset, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos ottaa 2026 alusta käyttöön uudet pelastuslaitosten yhteiset määräaikaisen valvonnan kohdeluokitukset. Kohdeluokitusmuutoksessa nykyiset kohdeluokat muuttuvat uusiin ja kohdeluokkien määrä lisääntyy. Kohdeluokkien uusiutumisella ja lisääntymisellä on vaikutusta myös määräaikaisen valvonnan valvontaväleihin. Alla kuvattu kohdeluokkakokonaisuuksissa tapahtuneet keskeisimmät valvontavälimuutokset.

- A1: Kohdeluokituksessa muutoksia, valvontaväleissä ei merkittäviä muutoksia. Majoitustilojen valvontaväleissä yksittäisiä muutoksia johtuen kohdeluokkauudistuksen mukaisesta porrastuksesta majoituspaikkojen mukaan.
- A2: Ei merkittäviä muutoksia
- A3: Jonkin verran muutoksia kohdeluokitusuudistuksen mukaisista uusista luokitteluista asiakaspaikkojen/-määrien mukaisesti. Yksittäisissä kohdeluokissa valvontavälipidennyksiä asiakasmääritään pienemmissä kohteissa, esim. pienehköt teatteri- ja näyttelyrakennukset sekä liikerakennukset ja vastaavat pienehköt kokoontumisrakennukset, riskiperuste- ja asiantuntija-arvioihin sekä -havaintoihin perustuen. Seura- ja kerhorakennusten valvontaväliä pidennetty merkittävästi toiminnan luonteeseen sekä riskiperuste- ja asiantuntija-arvioihin sekä -havaintoihin perustuen. Vastaavasti keskisuurien ja suurien urheilu- ja liikuntakeskusten valvontaväliä lyhennetty merkittävästi vastaavin perustein.
- A4: Jonkin verran muutoksia kohdeluokkiin uusista luokitteluista pinta-alojen mukaan, valvontavälejä lyhennetty yksittäisissä kohdeluokissa ja vastaavasti pidennetty yksittäisissä kohdeluokissa.
- A5: Ei merkittäviä muutoksia.
- A6: Muutoksia yksittäisissä kohdeluokissa kohdeluokitusuudistuksesta johtuen, mm. valvontaväliä tiennetty keskisuurissa ja suurissa toimistorakennuksissa sekä lisäksi pidennetty jakeluasemien osalta riskiperuste- ja asiantuntija-arvioihin sekä -havaintoihin perustuen.
- Asuinrakennukset: Ei valvontavälimuutoksia, kohdeluokat uusiutuneet.

Perustelut valvontavälien muutoksille

Kohdeluokkauudistuksella on oma vaikutuksensa myös valvontaväleihin, mutta pääasiallisesti valvontavälejä ei ole muutettu, vaan tapahtuneet muutokset ovat johtuneet kohdeluokkien muutoksista ja lisääntymisestä, yksittäisiä kohdeluokkia lukuun ottamatta, joissa valvontavälejä on tiennetty tai pidennetty. Yksittäisten kohteiden valvontaväli on kuitenkin voinut muuttua kohdeluokkauudistuksen takia kohdeluokkien lisääntyessä eli kohdeluokittelun tarkentuessa. Näille uusille kohdeluokille on täytynyt suunnitella oma valvontavälinsä. Valvontavälien suunnittelussa on pyritty huomioimaan kohdetyyppien riskitasojen arviointi sekä valvontavälien ja eri kohdetyyppien keskinäinen vertautuvuus samankaltaisten riskien ja toimintojen kesken. Lisäksi muutosten pohjana toimivat valvonnassa tehtyt havainnot sekä kerätty tieto ja asiantuntija-arviot, alue- ja kohdetunteumuksen lisäksi.

Valvontavälien tarkastelun tulee olla jatkuvaa työtä valvonnan suunnittelussa sekä säännöllisyyden ja riskiperusteisuuden, että tehokkuuden näkökulmasta. Yksittäisten valvontakohteiden valvontavälien muuttaminen riskiperusteisesti on myös mahdollista.

LIITE E Maksutaksa 2025 – Itä-Uudenmaan pelastuslaitos
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, aluehallitus, § 269, 27.11.2025

Maksutaulukko 1. Pelastuslakiin perustuvan valvonnan maksullisuus, pelastuslaki (379/2011) 96 §

Toimenpide	Maksu alv 0 %	Huomiot
Määräaikainen palotarkastus (yri- tys-, laitos- ym. A1-A6 kohteet)		Maksu sisältää kohteen toimintaan ja erityispiirtei- siin perustuvan valvontakäyntiä määrittävän kate- goriaosuuden lisäksi tarkastukseen liittyvät valmis- telutehtävät ja hallinnolliset toimenpiteet.
• Valvontakohdekategoria 1	374,00 €	Kategoria 1, esim. sairaalat, suuret kokoontumis- ja liiketilat, Seveso-kohteet, sis. 2h kohdekäynnin
• Valvontakohdekategoria 2	297,00 €	Kategoria 2, esim. keskisuuret - ja toimistotilat sekä pienet teollisuus- ja varastorakennukset sekä useamman rakennuksen kohdekokonaisuudet, sis. 1,5 h kohdekäynnin
• Valvontakohdekategoria 3	237,00 €	Kategoria 3, esim. pienet kokoontumis-, liike- ja toimistotilat sekä pienet teollisuus- ja varastora- kennukset, sis. 1 h kohdekäynnin
		Kohdekäynnin keston ylittäessä sisältyvän käynnin ajan yli 30 minuutilla, peritään ylittävältä ajalta lisä- tuntiveloitusta 80 € / h
Määräaikainen palotarkastus, (asuin- rakennukset, sis. pientalojen itsearvi- ointimenetelmän tarkastukset)	Maksuton	
Yleisötilaisuuden palotarkastus	201,00 €	Sisältää max. 1h kohdekäynnin. Kohdekäynnin keston ylittyessä yli 30 min, peritään ylittävältä ajalta lisätuntivelvoitus 80 € / h
Riskiasunnon valvontaprosessi pelas- tuslain 42 § mukaisesti tehdyn ilmoi- tuksen perusteella	Maksuton	
Muu tarkastuskäynti, joka ei ole sään- nöllistä	201,00 €	Pyydetty tmv. ylimääräinen palotarkastus, pl. pe- lastusviranomaisen oma-aloitteisesti käynnistämä valvonta
		Sisältää max. 1h kohdekäynnin. Kohdekäynnin keston ylittyessä yli 30 min, peritään ylittävältä ajalta lisätuntivelvoitus 80 € / h
Muu tarkastuskäynti, joka ei ole sään- nöllistä (asuinrakennukset)	161,00 €	Pyydetty tmv. ylimääräinen palotarkastus, ei koske pelastusviranomaisen oma-aloitteisesti käynnistä- mää valvontaa
		Sisältää max. 1h kohdekäynnin. Kohdekäynnin keston ylittyessä yli 30 min, peritään ylittävältä ajalta lisätuntivelvoitus 80 € / h
Muu valvonta, joka ei ole säännöllistä ja suoritetaan asiakirjojen tai etäval- vonnan avulla	Maksuton	

Annettujen korjausmääräysten jälki- valvonta tarkastuskäynnin avulla	201,00 €	
Annettujen korjausmääräysten jälki- valvonta asiakirjojen avulla	60,00 €	
Rakennusluvassa edellytetty tarkastus rakennushankkeen aikana	362,00 €	Sisältää max. 2h kohdekäynnin. Kohdekäynnin keston ylittyessä yli 30 min, peritään ylittävältä ajalta lisätuntivelvoitus 80 € / h

Toistuva erheellinen paloilmoitus

Erheellisen paloilmoituksen maksu	1830,00 €	Toistuviksi automaattisen paloilmoittimen erheel- liksi paloilmoituksiksi katsotaan kolmas ja sitä useammat viimeisen 12 kuukauden aikana tapah- tuneet erheelliset paloilmoitukset.
-----------------------------------	-----------	---

Maksutaulukko 2. Kemikaalilainsäädäntöön perustuvan valvonnan maksullisuus, laki vaa- rallisten kemikaalien ja käsittelyn turvallisuudesta (390/2005), 131 §

Toimenpide	Maksu alv 0 %	Huomiot
Päätös kemikaalien vähäisestä teolli- sesta käsittelystä ja varastoinnista pe- lastusviranomaiselle tehdyn ilmoituk- sen perusteella		Päätösluokka perustuu kohteen kemikaaleihin liit- tyvän toiminnan erityispiirteisiin ja määrään. Luokka 1: Useita kemikaaleja, toiminta laadultaan tai määrältään haastavampaa kuin luokissa 1 ja 2 TAI toimintaan liittyy erityisiä turvalaitteisiin tai ra- kenteellisiin liittyviä ratkaisuja. Lisätuntivelvoitus 80 €/h, mikäli asian käsittely vaatii suunniteltua enem- män työtä Luokka 2: Useampia kemikaaleja, joista väh. yksi (nimetty) kemikaali ylittää ilmoitusrajan TAI use- ampi kemikaali yhdessä ylittävät ilmoitusrajan TAI yksi ilmoitusrajan kemikaali, mutta toiminta edellyt- tää esim. turvalaitteisiin tai rakenteellisiin ratkaisui- hin liittyviä vähäisiä ratkaisuja Luokka 3: Yksi kemikaali, joka ylittää vähäisen te- ollisen käsittelyn ja varastoinnin ilmoitusrajan TAI tilapäinen toiminta TAI aiemman kemikaalipäätök- sen päivitys
• Päätösluokka 1	483,00 €	
• Päätösluokka 2	322,00 €	
• Päätösluokka 3	161,00 €	
Kemikaalien vähäisestä käsittelystä tai varastoinnista tehdyn päätöksen pe- rusteella tehtävä tarkastus, sis. tilapäi- sen toiminnan tarkastus	241,00 €	Sisältää max. 1h kohdekäynnin. Kohdekäynnin keston ylittyessä yli 30 min, peritään ylittävältä ajalta lisätuntivelvoitus 80 € / h
Öljylämmityslaitteiston käyttöönotto- tai muutostarkastus.	120,00 €	
Räjähteiden tilapäisen varastoinnin tarkastus.	241,00 €	Sisältää max. 1h kohdekäynnin. Kohdekäynnin keston ylittyessä yli 30 min, peritään ylittävältä ajalta lisätuntivelvoitus 80 € / h

Räjähteiden tilapäisen varastoinnin tarkastus, jolla korvataan Tukesin käyttöönottotarkastus	362,00 €	Sisältää max. 2h kohdekäynnin. Kohdekäynnin keston ylittyessä yli 30 min, peritään ylittävältä ajalta lisätuntivelvoitus 80 € / h
Räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteina tehdyn ilmoituksen käsittely	120,00 €	
Pelastusviranomaisen päätös ilotulitteiden ja pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä	201,00 €	
Pelastusviranomaisen tarkastus ilotulitteiden ja pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä	120,00 €	
Päätös ilotulitteiden käytöstä muuna kuin asetuksessa (31.12. klo. 18.00 - 1.1. klo 02.00) sallimana aikana	maksuton	
Osallistuminen toisen viranomaisen tai sidosryhmän tarkastukseen	maksuton	Mikäli samassa yhteydessä suoritetaan pelastusviranomaisen valvontaa tmv., peritään tästä ko. toimenpiteelle määritelty maksu